
Sprawozdanie na temat informacji niefinansowych WAWEL spółka akcyjna

(niniejszy raport stanowi wyodrębnioną część sprawozdania z działalności spółki,
będącego częścią Raportu Roczno Wawel S.A. za 2017 r.)

Struktura Sprawozdania

O Sprawozdaniu	3
Istotni interesariusze i zagadnienia niefinansowe	3
I. OBSZAR ZARZĄDCZY (G)	4
G.1. Opis modelu biznesowego i strategicznych kierunków rozwoju	5
G.2. Ład zarządczy	8
G.3. Zarządzanie ryzykiem społecznym i środowiskowym	10
G.4. Zarządzanie etyką	12
II. OBSZAR ŚRODOWISKOWY (E)	14
E.1. Oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie: surowce i materiały	14
E.2. Oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie: paliwa i energia	16
E.3. Oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie: woda	17
E.4. Oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie: bioróżnorodność	18
E.5. Oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie: emisje do atmosfery	18
E.6. Oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie: odpady i ścieki	19
E.7. Pozostałe aspekty bezpośredniego i pośredniego oddziaływania na środowisko	20
III. OBSZAR SPOŁECZNY I PRACOWNICZY (S)	23
S.1. Korzystanie z pomocy publicznej i zlecenia publiczne	23
S.2. Poziom zatrudnienia	23
S.3. Relacje ze stroną pracowniczą i wolność zrzeszania się	25
S.4. Bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)	26
S.5. Rozwój i edukacja	27
S.6. Zarządzanie różnorodnością	30
S.7. Prawa człowieka	31
S.8. Praca dzieci i praca przymusowa	32
S.9. Społeczności lokalne i zaangażowanie społeczne	32
S.10. Przeciwdziałanie korupcji	36
S.11. Bezpieczeństwo produktów i konsumentów	37
S.12. Komunikacja marketingowa	41
S.13. Ochrona prywatności	42
S.14. Oznakowanie produktów	42
S. 15. Pozostałe kwestie społeczne i rynkowe	44

O SPRAWOZDANIU

Prezentowany dokument stanowi pierwsze sprawozdanie na temat informacji niefinansowych Wawel S.A. i został sporządzony zgodnie ze Standardem Informacji Niefinansowych – polską regulacją środowiskową, której opracowanie było koordynowane przez Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych. Obejmuje okres od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. i jest wykonaniem obowiązku określonego w art. 49b Ustawy o rachunkowości.

ISTOTNI INTERESARIUSZE I ZAGADNIENIA NIEFINANSOWE

Celem rzetelnego przygotowania raportu Zarząd Wawel S.A. wytypował istotne grupy interesariuszy oraz najważniejsze zagadnienia niefinansowe, które wywierają największy wpływ na Spółkę lub na które Spółka oddziałuje w stopniu znacznym. W Sprawozdaniu w sposób szczególny zaakcentowano właśnie te wybrane kwestie społeczne, środowiskowe i pracownicze ze względu na ich istotny wpływ na Spółkę oraz jej interesariuszy. Wytypowano także kluczowe niefinansowe wskaźniki efektywności związane z działalnością Wawel S.A., które będą monitorowane oraz oceniane co do istotności w kolejnych latach.

Istotne grupy interesariuszy
1) Klienci
2) Pracownicy
3) Akcjonariusze
4) Społeczność lokalna mieszkająca w Dobczycach i okolicy
5) Dostawcy i Partnerzy Biznesowi

Istotne zagadnienia niefinansowe
Środowiskowe
1) Surowce i materiały
2) Paliwa i energia
3) Woda
4) Odpady i ścieki
Pracownicze, społeczne i praw człowieka
5) Zarządzanie etyką
6) Zatrudnienie i wynagrodzenia
7) Relacje ze stroną pracowniczą i wolność zrzeszania
8) Prawa człowieka
9) Praca dzieci, praca niewolnicza i praca przymusowa
10) Społeczności lokalne i zaangażowanie społeczne

11) Bezpieczeństwo produktów i konsumentów
--

12) Komunikacja marketingowa

Kluczowe niefinansowe wskaźniki efektywności
--

Liczba zmian receptur dokonanych w celu udoskonalenia produktów

Liczba wyrobów, dla których zwiększono barierowość opakowań w celu zwiększenia bezpieczeństwa produktów

Całkowita kwota środków przekazanych na cele społeczne
--

Średnia liczba godzin szkoleniowych na pracownika

I. OBSZAR ZARZĄDCZY (G)

G.1. OPIS MODELU BIZNESOWEGO I STRATEGICZNYCH KIERUNKÓW ROZWOJU

O Wawel S.A.

Wawel S.A. jest ukochaną marką Polaków i jedną z najstarszych firm produkujących słodczy w Polsce.

Specjalizujemy się w produkcji wyrobów czekoladowych, galaretek, batonów i słodczy bez dodatku cukru. Dbamy o to, by każdy nasz produkt był najwyższej jakości i spełniał oczekiwania nawet najbardziej wymagających konsumentów. Naszą misją jest tworzenie naturalnych i innowacyjnych słodczy dostępnych na co dzień. Stale doskonalimy nasze produkty, korzystając z wiedzy i doświadczenia pracowników oraz osiągnięć nauki i techniki. Współpracujemy także z Radą Ekspertów, która wspiera nas w pracy nad rozwojem receptur w ramach projektu Dobre Składniki, doradzając w zakresie wykorzystania i doboru określonych surowców, tak by nasze słodczy zawierały wyłącznie składniki najwyższej jakości.

W Wawelu wierzymy, że przyjemność, której źródłem są nasze wyroby opracowane na bazie Dobrych Składników, może być impulsem do drobnych, dobrych uczynków, a wszystko w myśl zasady – czujesz się dobrze, czynisz dobrze! Działając w sposób zaangażowany społecznie i sprawnie łącząc tradycję z nowoczesnością, wyznaczamy własną drogę, którą konsekwentnie podążamy. Dobroczynność jest głęboko zakorzeniona w naszej misji. Od 2008 r. przy Spółce działa Fundacja „Wawel z Rodziną”, która kontynuuje prowadzoną przez Wawel działalność charytatywną. Sercem dobroczynnych praktyk naszej marki jest program społeczno-konsumencki „Z miłości do Radości” i jego druga edycja pod nazwą „Serce Rośnie” – w ramach programu Wawel uczy Polaków wrażliwości na otoczenie i udowadnia, że mądrze pomagać można każdego dnia, nawet drobnymi uczynkami.

Nasze słodczy produkujemy w ultranowoczesnych zakładach w podkrakowskich Dobczycach. Dzięki wykorzystaniu najnowocześniejszych technologii nie tylko zapewniamy najwyższą jakość produktów, lecz także ograniczamy do minimum wpływ naszej działalności na środowisko naturalne. Stale krocząc naprzód nie zapominamy o naszej historii i wyrobach tradycyjnych, z których słynimy. Naszą Krówkę i Karmelki produkujemy ręcznie, a część receptur, jak np. batonu Danusia, jest niezmienna od lat 20. XX wieku.

Opis przyjętej strategii rozwoju z uwzględnieniem aspektów społecznych i środowiskowych

Misją Wawel S.A. jest tworzenie naturalnych i innowacyjnych słodczy dostępnych dla szerokiego grona odbiorców. Nasz cel stanowi kreowanie trendów i wyznaczanie nowych standardów poprzez pionierskie udoskonalanie receptur – unikanie substancji konserwujących, sztucznych barwników i aromatów oraz oleju palmowego. Jesteśmy przekonani, że dzięki temu nasze słodkości są nie tylko zdrowsze, lecz również smaczniejsze. Wytwarzane w naszych zakładach produkcyjnych słodczy cechują się najwyższą jakością – zapewniamy ją dzięki procedurom wdrażanym na etapie zakupu surowców, produkcji, przechowywania i dystrybucji.

Naszą strategię marketingową wyraża zasada „Czujesz się dobrze, czynisz dobrze”, która przejawia się w trzech obszarach:

- produkcji wyjątkowych, najwyższej jakości słodczy, opartych na Dobrych Składnikach,
- działalności dobroczynnej w ramach Fundacji „Wawel z Rodziną” oraz programu społeczno-konsumenckiego,
- budowaniu społeczności wokół idei dobrego samopoczucia i czynienia dobra.

Chcemy wywierać pozytywny wpływ na społeczność – zarówno polską jak i międzynarodową. Sukcesywnie zmniejszamy zużycie oleju palmowego i w przyszłości planujemy korzystać jedynie z certyfikowanych dostawców tego produktu. Angażujemy się w działalność charytatywną, a także działania na rzecz społeczności lokalnej w Dobczycach, gdzie znajdują się nasze zakłady produkcyjne. Bardzo istotna jest dla nas przejrzysta komunikacja z konsumentami, a także kultywowanie tradycji, dlatego niektóre słodczy wytwarzamy ręcznie. Dbamy o środowisko naturalne i bierzemy za nie odpowiedzialność – w 2017 r. w nowo powstałym zakładzie produkcyjnym zainstalowaliśmy kolektory słoneczne służące do podgrzewania wody, a także promowaliśmy carpooling przyczyniając się do obniżania emisji spalin.

W czerwcu 2008 r. powołaliśmy Fundację „Wawel z Rodziną”. Głównymi celami fundacji są pomoc społeczna i edukacyjna oraz wspieranie polskich rodzin, osób i instytucji sprawujących opiekę zastępczą nad dziećmi. Fundacja realizuje program edukacyjny „Masz Szansę”, którego misją jest wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, zwiększenie ich potencjału rozwojowego oraz pomoc w rozwijaniu pasji i talentów. Każdego roku Fundacja „Wawel z Rodziną” organizuje akcje okazjonalne stworzone z myślą o podopiecznych domów dziecka w całej Polsce, a także wspiera rodziny znajdujące się w trudnych sytuacjach życiowych i materialnych.

Działalność Fundacji w liczbach za lata 2009 – 2016:

Działalność Fundacji w liczbach za 2017 rok:

W 2016 r. zainicjowaliśmy program społeczno-konsumencki „Z Miłości do Radości”, skupiający w jednej wspólnej inicjatywie pięć organizacji społecznych:

- Fundację Ewy Błaszczuk „Akogo?”,
- Fundację Anny Dymnej „Mimo Wszystko”,
- Fundację Jaśka Meli „Poza Horyzonty”,
- Fundację „Wawel z Rodziną”,
- Stowarzyszenie „Wiosna” z projektem „Akademia Przyszłości”.

Szerszy opis naszych inicjatyw w ramach zaangażowania społecznego znajduje się w dalszej części niniejszego sprawozdania.

Charakterystyka przyjętego modelu biznesowego, włączając w to opis łańcucha dostaw, ze szczególnym uwzględnieniem opisu oddziaływania społecznego i środowiskowego

Od 2006 r. naszą działalność produkcyjną prowadzimy na terenie Strefy Przemysłowej w Dobczycach, gdzie w 2017 r. otwarliśmy również drugi zakład produkcyjny. Nasze zakłady spełniają wszystkie standardy wymagane przy produkcji żywności. Proces wytwarzania wyrobów czekoladowych oparty jest na sprawdzonych, ale innowacyjnych recepturach, a wykorzystywane surowce poddawane są szczegółowej kontroli. Bardzo ważna jest dla nas natura, dlatego zakłady produkcyjne wyposażone są w nowoczesne systemy chroniące środowisko i posiadają najwyższej jakości systemy zabezpieczające przed niekontrolowanym przedostawaniem się zanieczyszczeń do otoczenia. Ograniczenie emisji hałasu, zużycia wody i energii czyni nasze zakłady przyjaznymi dla środowiska. Stale staramy się wdrażać nowe rozwiązania przyjazne naturze – od 2017 r., w nowo

uruchomionym zakładzie produkcyjnym, wykorzystujemy energię słoneczną do podgrzewania wody.

Jesteśmy marką, która łączy tradycję z nowoczesnością. Mimo, iż nieustannie podążamy za najnowszymi trendami rynkowymi, jednocześnie słyniemy ze słodyczy, które produkujemy od lat na podstawie tradycyjnej, oryginalnej receptury.

Sieć dystrybucji naszych wyrobów pokrywa obszar całej Polski. Nasze produkty dostarczamy do wszystkich sieci handlowych oraz dyskontowych jak również do wszystkich dużych odbiorców kanału hurtowego. Poprzez naszych przedstawicieli handlowych docieramy do kilkunastu tysięcy sklepów niezależnych. Sprzedaż naszych wyrobów stanowi odbicie naszych udziałów rynkowych w poszczególnych kanałach dystrybucyjnych.

Głównym kanałem dystrybucji naszych produktów jest sprzedaż do sieci handlowych. Współpracujemy z takimi sieciami handlowymi i dyskontowymi w Polsce jak m.in.: Auchan, Biedronka, Carrefour, Makro Cash and Carry, Tesco.

Marka Wawel, dzięki ponad 100-letniej tradycji i bogatemu doświadczeniu, ma bardzo dobrą pozycję na polskim rynku słodyczy. Produkcja wyrobów Spółki kształtuje się na poziomie około 200 ton dziennie.

Produkty Spółki są rozpoznawalne na całym świecie i eksportowane do ponad 50 krajów na 5 kontynentach.

Wybór właściwego dostawcy to dla nas decydująca kwestia. Dostawy surowców i opakowań do naszych wyrobów realizowane są głównie od producentów. W 2017 r. **producenci stanowili 81% wszystkich dostawców**, natomiast firmy zajmujące się **dystrybucją to zaledwie 19% naszych dostawców**. Współpracujemy z międzynarodowymi koncernami takimi jak m.in.: ADM, Amcor, Amylum, Barry Callebaut, Cargill, Givaudan, IFF, Olam International Limited, Polyplex, Südzucker. Bazę dostawców budujemy jednak głównie w oparciu o **dostawców krajowych, którzy stanowią 83% portfolio dostawców**. Do największych zaliczamy m.in.: Alupol Packaging Kęty sp. z o.o., Atlanta Poland S.A., DS. Smith Polska sp. z o.o., Krajowa Spółka Cukrowa S.A., Kruszwica S.A., Mondi BZWP sp. z o.o., Sery ICC Pasłęk sp. z o.o., Spółdzielnia Mleczarska Mlekovita.

W procesie produkcyjnym wykorzystywane są surowce i opakowania sprowadzane transportem kolejowym, samochodowym i morskim z 28 krajów.

Kluczowym kryterium wyboru dostawcy jest jakość surowców zgodna z oczekiwaniami Wawel S.A. i naszych klientów. Surowce muszą cechować się najwyższą jakością i pochodzić od zaufanych dostawców, którzy spełniają rygorystyczne wymogi przepisów w zakresie bezpieczeństwa żywności.

G.2. ŁAD ZARZĄDCZY

Opis struktury zarządczej, zawierający informację o tym czy i jak uwzględnione zostało podejście do zarządzania aspektami niefinansowymi (społecznymi, środowiskowymi) oraz jak wygląda system zarządzania ryzykiem i audytu wewnętrznego

Nasza struktura zarządcza jest ukształtowana w sposób zgodny z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa dotyczącymi spółki akcyjnej, a jednocześnie mający zapewnić efektywne zarządzanie oraz skuteczny nadzór właścicielski. Ważnymi dokumentami, mającymi wpływ na bieżące zarządzanie Spółką, a także kontrolę i nadzór, są Regulamin Walnego Zgromadzenia, Regulamin Rady Nadzorczej, Regulamin Komitetu Audytu i Regulamin Zarządu. Szczegółowe uregulowania dotyczące struktury działania zostały zawarte w Regulaminie Organizacyjnym, który wspiera efektywne zarządzanie i jest aktem stale zmienianym w celu dostosowania go do potrzeb Spółki.

Ze względu na skalę oraz rodzaj działalności prowadzonej przez Spółkę, nie wyodrębniono organizacyjnie jednostek odpowiedzialnych wyłącznie za zarządzanie ryzykiem, audyt wewnętrzny i compliance. Za wdrożenie i utrzymanie skutecznych systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance oraz funkcji audytu wewnętrznego odpowiada Zarząd Spółki. W Spółce nie funkcjonują odrębne formalne procedury ukierunkowane wyłącznie na zarządzanie procesami kontroli wewnętrznej i zarządzanie ryzykiem. Niemniej jednak na system szeroko pojętej kontroli wewnętrznej w Spółce składa się szereg procedur i regulacji wewnętrznych (zarządzenia, regulaminy wewnętrzne, instrukcje wewnętrzne, procedury opisujące najważniejsze procesy w Spółce, zakresy obowiązków poszczególnych komórek i pracowników itp.), które są częścią działającego w Spółce Systemu Zarządzania Jakością. Za System Zarządzania Jakością i ochronę środowiska odpowiada podlegający Zarządowi Pełnomocnik Zarządu ds. Systemów Jakości (ISO 9001, HACCP, IFS, BRC).

Realizacja procedur jest kontrolowana za pomocą audytów wewnętrznych, które mają charakter krzyżowy, prowadzonych przez specjalistów niezwiązanych na co dzień z kontrolowanym działem. Tryb audytów wewnętrznych zapewnia planowe i systematyczne badanie zgodności w zakresie spełniania normy ISO 9001:2008 i dokumentowanie powyższych działań. Starannie określono osoby odpowiedzialne za wdrażanie procedury, kryteria audytów, dowody, opis postępowania, planowanie audytów i sposób sporządzania raportów z ich wyników. Należy podkreślić, iż każdy proces objęty Systemem Zarządzania Jakością przynajmniej raz w roku poddawany jest audytowi wewnętrznemu. Spółka dokonuje także, na innych zasadach, audytów podwykonawców. Dodatkowo Zarząd Spółki osobiście angażuje się na poszczególnych etapach wewnętrznych regulacji we właściwe funkcjonowanie całego systemu kontroli i na bieżąco monitoruje jego funkcjonowanie.

Zarząd oraz kierownictwo Spółki uwzględniają aspekty niefinansowe podczas podejmowania kluczowych decyzji. Staramy się być jak najbardziej przyjaźni środowisku, a także pozytywnie oddziaływać na polskie społeczeństwo. Wartości, którymi się kierujemy to przestrzeganie praw pracowniczych i wspieranie rozwoju pracowników, minimalizacja wpływu Spółki na środowisko naturalne oraz troska o społeczność lokalną. By produkowane przez nas słodczy były jak najkorzystniejsze dla zdrowia konsumentów i przyjazne środowisku, realizujemy program Dobre Składniki. Jego celem jest tworzenie receptur bez zbędnych dodatków, takich jak barwniki czy sztuczne aromaty, eliminacja konserwantów oraz ograniczenie oleju palmowego. W tym celu współpracujemy z powołaną przez nas Radą Ekspertów, która składa się z profesorów będących specjalistami w zakresie żywności.

Wykaz certyfikowanych systemów zarządzania

Wawel S.A. stosuje Certyfikowany System Zarządzania Jakością zgodny z normą ISO 9001:2008 w zakresie rozwoju, produkcji i sprzedaży wyrobów cukierniczych, a także zasady HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points – Analiza Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli). Aktualnie posiadany przez nas certyfikat w tym zakresie został wydany przez TÜV SÜD Management Service GmbH na podstawie audytu (numer sprawozdania 70015724, numer rejestracyjny certyfikatu 12 112 15072 TMS) i jest ważny od 5 maja 2015 r. do 20 lipca 2018 r. W celu uzyskania certyfikatów w firmie Wawel S.A. przeprowadzane są raz w roku audyty kontrolne oraz raz na trzy lata audyty certyfikujące. Zapewnianie bezpieczeństwa zdrowotnego wytwarzanej żywności jest dla nas priorytetem, a wdrożony system HACCP pomaga nam utrzymywać najwyższe standardy. Stosowanie przez nas normy ISO 9001:2008 jest wyrazem zaangażowania w stałe podnoszenie jakości pracy, by nieustannie produkować wyroby spełniające wymagania konsumentów.

O bezpieczeństwie wytwarzanych słodczy świadczą także certyfikaty potwierdzające spełnianie przez nas wymagań stawianych przez GLOBAL STANDARD FOR FOOD SAFETY (wydanie 7: styczeń 2015) i IFS FOOD (wersja 6, kwiecień 2014), oba wydane przez Bureau Veritas Polska sp. z o. o., na podstawie przeprowadzonych w Wawel S.A. corocznych audytów certyfikujących.

G.3. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM SPOŁECZNYM I ŚRODOWISKOWYM

Zarząd Spółki odpowiada za kontrolowanie wewnętrznych procesów Wawel S.A., w tym procedur związanych z zarządzaniem ryzykiem. Wspólnie z Dyrektorami identyfikuje on potencjalne ryzyka, analizuje je i ewaluuje możliwość ich wystąpienia. Na tej podstawie podejmowane są działania mające zapobiec ziszczeniu się niebezpieczeństw. Na system szeroko pojętej kontroli wewnętrznej w Wawel S.A. składa się szereg procedur i regulacji wewnętrznych. Dodatkowo Zarząd Spółki osobiście angażuje się we właściwe funkcjonowanie całego systemu kontroli i na bieżąco monitoruje jego funkcjonowanie.

Ważne miejsce w systemie kontroli wewnętrznej zajmuje Rada Nadzorcza, a także wyodrębniony w jej ramach Komitet Audytu, które monitorują powyższe działania Zarządu w zakresie kontrolowania wewnętrznych procesów Spółki, w tym zarządzania ryzykiem.

Każdy istotny proces ustanowiony w Systemie Zarządzania Jakością jest poddawany audytowi wewnętrznemu co najmniej raz w roku, zgodnie z procedurą przeprowadzania audytów i harmonogramem. Każdego miesiąca nasze zakłady produkcyjne są poddawane kontroli przez członka zespołu ds. HACCP, który sprawdza m.in. otoczenie zewnętrzne zakładu, jego wewnętrzną infrastrukturę, a przede wszystkim higienę produkcji.

Dostrzegamy dotyczące nas ryzyka społeczne i środowiskowe oraz monitorujemy je, dzięki czemu minimalizujemy prawdopodobieństwo ich wystąpienia. Podejmowane są starania ukierunkowane na poprawę ogólnej efektywności środowiskowej instalacji znajdujących się na terenie zakładów poprzez wdrożenie i przestrzeganie ISO 9001. W celu jeszcze lepszego zarządzania aspektami społecznymi i środowiskowymi na początku 2018 r. przyjęliśmy:

- Kodeks Etyki,
- Politykę przeciwdziałania korupcji i łapownictwu,

- Politykę różnorodności,
- Politykę dotyczącą ochrony praw człowieka,
- Politykę środowiskową.

Zakłady zgodnie z wymogami ochrony przeciwpożarowej są przygotowane na wystąpienie pożaru. Podczas pożaru mogą wystąpić emisje – niewielkie i krótkotrwałe zwiększenie gazów i pyłów emitowanych do atmosfery, związane głównie ze środkami używanymi podczas prowadzenia akcji ratunkowej.

Zakłady produkcyjne Spółki są zlokalizowane w odległości około 900 m od górskiej rzeki Raby, około 3 km poniżej Zbiornika Dobczyckiego, który podczas powodzi stanowi dodatkowe zabezpieczenie przed zalaniem okolicznych terenów. Prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi na terenie zakładów jest bardzo małe. Obserwowane wylewy rzeki w ostatnim dwudziestolecu nie powodowały żadnego zagrożenia dla miejsca prowadzenia działalności produkcyjnej przez Spółkę. Prawdopodobnie dopiero opady stu lub tysiącletnie mogłyby zagrozić zakładom. W takim przypadku mogłoby dojść do wymywania składowanych odpadów.

Ryzyko wystąpienia awarii przemysłowej powoduje konieczność uwzględnienia (niewielkich ilości) substancji niebezpiecznych znajdujących się na terenie zakładów produkcyjnych Spółki. W zakładach produkcyjnych nie znajdują się jednak ilości substancji niebezpiecznych, które kwalifikowałyby je jako zakłady o zwiększonym ryzyku lub zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej.

W celu zapobieżenia awarii przeprowadzane są naprawy i remonty bieżące. W przypadku wystąpienia awarii przemysłowej, linia która uległa awarii oraz linie związane z nią technologicznie zostaną natychmiast wyłączone, a emisja zanieczyszczeń spadnie do zera. Po usunięciu awarii emisja osiągnie wartość charakterystyczną dla pracy instalacji w warunkach normalnych. W trakcie eksploatacji instalacji nie przewiduje się negatywnego jej oddziaływania na następujące elementy środowiska: wodę, glebę, powietrze. Teren, na którym zlokalizowano instalację jest utwardzony i skanalizowany.

Standardy jakościowe w Spółce są weryfikowane przez okresowe własne kontrole, audyty wewnętrzne, audyty zewnętrzne jednostek certyfikujących oraz kontrole uprawnionych instytucji zewnętrznych. Audytowi podlegają m.in. następujące obszary:

- środowisko – woda, ścieki, odpady (aspekt zdrowotny i higieniczny, substancje niebezpieczne, utrzymanie ruchu);
- bezpieczeństwo i higiena pracy – szkolenia i infrastruktura;
- kadry – szkolenia i zakresy czynności.

W sposób ciągły monitorujemy nasz potencjalny wpływ na środowisko. Kontrola wewnętrzna w zakresie monitorowania środowiskowych aspektów działalności opiera się na:

- pomiarach kontrolnych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery;
- pomiarach hałasu;
- kontroli parametrów ścieków;
- monitoringu zużycia wody/ ilości odprowadzanych ścieków;
- ewidencji ilości wytworzonych odpadów wraz ze sposobem ich zagospodarowania;

- ewidencji substancji niebezpiecznych;
- ewidencji ilości opakowań wprowadzanych do obrotu wraz z wyrobami;
- rejestracji awarii mających wpływ na środowisko naturalne.

Podejmujemy działania zaradcze i odnosimy sukcesy – w roku 2017 nie przekroczyliśmy żadnej normy środowiskowej.

Mając na uwadze zarządzanie aspektami społecznymi zwracamy szczególną uwagę na takie elementy jak:

- zabezpieczenie wielkości zatrudnienia odpowiedniej do potrzeb produkcji,
- zabezpieczenie oferty szkoleniowej wedle oczekiwań pracowników i potrzeb Spółki.

Podejmujemy w tym zakresie intensywne działania, opisane szerzej w części podsumowującej obszar społeczny i pracowniczy niniejszego sprawozdania, które przyniosły w 2017 r. takie efekty jak zabezpieczenie potrzeb kadrowych Spółki oraz zapewnienie szerokiej oferty szkoleń, w których uczestniczą nasi pracownicy.

G.4. ZARZĄDZANIE ETYKA

Działanie zgodnie z zasadami etyki jest dla nas kluczowe. Jesteśmy Spółką odpowiedzialną, świadomą obowiązujących norm prawnych i standardów etycznych. Wierzymy, że postępowanie zgodnie z zasadami etycznymi pozwala nam na budowanie zaufania i dobrych relacji z naszymi pracownikami, klientami, dostawcami i innymi partnerami biznesowymi Spółki. Wartościami, które wyznajemy i stosujemy w codziennej pracy oraz w kontaktach z partnerami biznesowymi i klientami Spółki są uczciwość, bezpieczeństwo, szacunek, odpowiedzialność, profesjonalizm, współpraca i zaangażowanie. Szczególny nacisk kładziemy m.in. na występowanie dobrych relacji pomiędzy pracownikami Spółki, a także pomiędzy samą Spółką a jej partnerami biznesowymi i klientami. Bardzo istotną kwestią jest dla nas odpowiednia komunikacja wewnętrzna jak i zewnętrzna, również z mediami. Jako Spółka odpowiedzialna przeciwdziałamy dyskryminacji, molestowaniu, mobbingowi i innym formom przemocy w miejscu pracy. Dbamy o rozwój naszych pracowników i bezpieczeństwo w miejscu pracy. Ważny jest dla nas wizerunek Spółki, dlatego nasi pracownicy dbają o profesjonalizm i kulturę osobistą w miejscu pracy oraz poza nim. Przeciwdziałamy korupcji i łapownictwu, dbamy o zapobieganie występowaniu konfliktu interesów w Spółce. Bezpieczeństwo informacji dotyczących Spółki, a także naszych klientów czy partnerów biznesowych jest dla nas kluczowe. Chronimy również mienie Spółki, dbamy o otaczające nas środowisko i lokalne społeczność.

Kodeks Etyki

Do końca 2017 r. nie wprowadziliśmy Kodeksu Etyki naszej Spółki, jednak prace nad jego przygotowaniem trwały i został on przyjęty przez Zarząd Spółki w 2018 r. celem zebrania obowiązujących w Spółce zasad etycznych i podkreślenia ich rangi oraz istotnego wpływu na relacje pomiędzy pracownikami Spółki. Było to jedno z najważniejszych działań w ostatnim czasie, mające na celu poprawienie etyki w naszej Spółce. Nasz Kodeks jest przewodnikiem dla naszych pracowników, zawierającym wskazówki dotyczące postępowania zgodnie ze standardami etycznymi przyjętymi przez Spółkę.

Kodeks etyki ma za zadanie promowanie zachowań zgodnych z prawem i standardami etycznymi obowiązującymi w Spółce, a także pomoc w zrozumieniu i realizowaniu wyznaczonych przez Spółkę standardów i zasad etycznych. Naszym celem jest również wzmocnienie zaufania pracowników, klientów i kontrahentów Spółki, a także budowanie pozytywnego wizerunku i reputacji Spółki. Dążymy do utrzymywania dobrych relacji nie tylko z klientami i kontrahentami Spółki, ale również z podmiotami wykonującymi działalność konkurencyjną. Nasi pracownicy wiedzą zatem jakie zachowania są przez nas pożądane, a jakie nie są akceptowane oraz jakie sankcje wiążą się z zachowaniami nieetycznymi. Pracownicy mogą zgłaszać naruszenia Kodeksu Etyki do swojego przełożonego lub do Kierownictwa Działu Kadr, gdzie będą podejmowane odpowiednie działania.

Ryzyka

Największe zagrożenia i ryzyka związane z etyką w Spółce to przede wszystkim brak możliwości pełnego nadzoru nad procesem pozyskiwania i przerobu ziarna kakaowego przez naszych dostawców z Afryki. Oceniamy, że w tym obszarze istnieje większe prawdopodobieństwo wystąpienia naruszeń praw człowieka. Oczekujemy jednak i dążymy do tego, aby nasi partnerzy biznesowi wprowadzali odpowiednie standardy etyczne w swojej działalności biznesowej, co w efekcie powinno skutkować zminimalizowaniem możliwości występowania naruszenia zasad etycznych.

Relacje z dostawcami

Nasze relacje z dostawcami są kluczowe, dlatego dbamy o przejrzystość ich wyboru. Wprowadziliśmy odpowiednie procedury, takie jak ocena dostawców, aby wybierać naszych partnerów biznesowych na podstawie jasnych i niedyskryminujących kryteriów. Wiemy, że konsumenci utożsamiają produkty i sam etap produkcji z wyznawanymi przez naszą Spółkę wartościami i zasadami etycznymi. Obecnie podczas współpracy staramy się dokonywać oceny naszych dostawców i wykonywanych przez nich usług w oparciu o jasne kryteria ocen.

W 2017 r. nie przeprowadzaliśmy audytów etycznych u dostawców. Również nasi klienci, kontrahenci i inni partnerzy biznesowi Spółki nie żądali przeprowadzenia audytów etycznych w naszej Spółce.

II. OBSZAR ŚRODOWISKOWY (E)

E.1. ODDZIAŁYWANIE BEZPOŚREDNIE I POŚREDNIE: SUROWCE I MATERIAŁY

Wiemy jak ważna jest jakość wykorzystywanych surowców i materiałów dla produkowanych przez nas słodczy. Dlatego też wybór właściwego dostawcy to dla nas decydująca kwestia. Wszyscy nasi dostawcy spełniają rygorystyczne wymogi przepisów w zakresie bezpieczeństwa żywności. Współpracujemy wyłącznie z podmiotami, które z powodzeniem wdrażają wysokie standardy systemów zarządzania jakością zatwierdzone lub uznane przez Global Food Safety Initiative, należą do nich:

- BRC Global Standard Food Safety;
- FSSC 22000 (Certyfikacja systemów bezpieczeństwa żywności);
- Standardy IFS (International Featured Standards);
- norma Safe Quality Food.

Niezależnie od powyższego, wykwalifikowany zespół audytorów Wawel S.A. przeprowadza audyty dostawców. Nasi specjaliści regularnie podnoszą swe kwalifikacje w zakresie norm działania przedsiębiorstw. Pomaga to naszym dostawcom stosować najwyższe standardy w zakresie bezpieczeństwa żywności.

Dokonywanie zakupów surowców i opakowań odbywa się zgodnie z dokładnie określonymi kryteriami w celu zapewnienia najwyższej jakości naszych słodczy. Wymagania jakościowe każdego z używanych w produkcji komponentów są wyszczególnione w dokumentach specyfikacyjnych opracowywanych przez doświadczonych technologów, a następnie przekazywane do Biura Logistyki i Zakupów. Wykwalifikowany zespół laborantów jest odpowiedzialny za przeprowadzanie kontroli i badań w zakresie spełniania przez surowce wszystkich parametrów określonych w planach kontroli i badań dostaw. Interdyscyplinarne podejście do procesu zakupów i dopuszczenia do produkcji zapewnia najwyższą jakość stosowanych przez nas surowców.

W 2017 r. z powodzeniem wdrożyliśmy projekt Dobre Składniki, którego idea zakłada produkcję wyrobów najwyższej jakości, pozbawionych substancji konserwujących, barwników, sztucznych aromatów, polirycynooleinianu poliglicerolu (E476) i dodatków modyfikowanych genetycznie.

Zmiany dokonane w 2017 r. w związku z realizacją projektu Dobre Składniki objęły swoim zakresem 70 receptur, które zostały udoskonalone w celu realizacji naszej strategii.

Liczba zmian receptur dokonanych w celu udoskonalenia produktów w 2017 r.	70
---	----

Nasze szczególne osiągnięcia dokonane w 2017 r., związane z ww. zmianami, obejmują:

- **zastosowanie naturalnych aromatów:** 23 aromaty syntetyczne zastąpiliśmy aromatami naturalnymi,
- **zastosowanie naturalnej żywności barwiącej:** 2 barwniki zastąpiliśmy naturalną żywnością barwiącą,

- ograniczenie użycia oleju palmowego: nie dodajemy tłuszczu palmowego do czekolady gorzkiej oraz całkowicie wyeliminowaliśmy tłuszcz palmowy z czekolady mlecznej i deserowej,
- eliminację tłuszczów wysokotransowych: wycofaliśmy tłuszcze wysokotransowe z białej i kakaowej polewy oraz karmelków nadziewanych, zastępując je tłuszczami beztransowymi,
- zastąpienie syropu glukozowo-fruktozowego: 8 nadzień zawierających syrop glukozowo-fruktozowy zastąpiliśmy nadzieniami z syropem glukozowym.

Dodatkowo, w 2017 r. dokonaliśmy udoskonaleń opakowań w celu podniesienia ich barierowości oraz zwiększenia ochrony naszych produktów przed wpływem czynników zewnętrznych.

Liczba wyrobów, dla których zwiększono barierowość opakowań w celu zwiększenia bezpieczeństwa produktów w 2017 r.	2
---	---

Najistotniejszymi surowcami używanymi w działalności produkcyjnej są:

- miazga kakaowa,
- cukier,
- syrop glukozowy,
- tłuszcz roślinny,
- orzechy arachidowe,
- surowce mleczarskie,
- spirytus,
- rodzynki,
- aromaty naturalne,
- ekstrakty roślinne.

Kupowany przez nas cukier biały wytwarzany jest z buraków cukrowych, które w większości są uprawiane i przetwarzane na terenie Polski. Podstawowym używanym przez nas surowcem jest miazga kakaowa pochodząca z kakaowca, którego światowe uprawy zlokalizowane są w wąskim paśmie około równika, w większości w krajach Afryki Zachodniej. Kupując kakao pochodzące z takich lokalizacji, zdajemy sobie sprawę, że jego uprawa może się wiązać z niekorzystnymi z punktu widzenia interesu środowiska naturalnego i społecznego konsekwencjami. W naszej produkcji korzystamy również z oleju palmowego. Wiemy, że uprawy palmy olejowej mogą mieć negatywny wpływ na środowisko naturalne, dlatego też ograniczamy zużycie tego oleju, korzystając z kreowanych przez nas nowatorskich receptur. Tam gdzie nie będzie możliwe całkowite wyeliminowanie tłuszczu palmowego, w przyszłości chcemy korzystać jedynie z certyfikowanego surowca, gwarantującego racjonalne i etyczne gospodarowanie zasobami.

Używane przez nas bakalie (m.in. rodzynki) muszą spełniać szczególnie wysokie wymagania jakościowe, w związku z czym podlegają rygorystycznym badaniom laboratoryjnym. Szczegółowym badaniom mikrobiologicznym poddawane są wszystkie surowce wysokiego ryzyka mikrobiologicznego.

Żaden z używanych przez nas w znaczącej ilości surowców nie należy do kategorii surowców rzadkich. Surowcem definiowanym jako towar niebezpieczny, ze względu na ryzyko ewentualnego wybuchu, jest spirytus. Jego transport odbywa się zgodnie z regulacjami ADR (umowa europejska dotycząca międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych), a jego magazynowanie i użycie jest regulowane specjalną procedurą i ściśle monitorowane. Dodatkowo Wawel S.A. zatrudnia Doradcę ADR, który ocenia zgodność realizacji przewozu z wymaganiami określonymi w przepisach prawa i umowie ADR oraz sporządza roczne sprawozdanie z działalności przedsiębiorcy w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych.

E.2. ODDZIAŁYWANIE BEZPOŚREDNIE I POŚREDNIE: PALIWA I ENERGIA

Wysokowydajne instalacje

Obszarem działalności Wawel S.A. o szczególnie dużej energochłonności jest niewątpliwie produkcja. Stale podejmujemy działania w celu optymalizacji ilości zużywanego przez nas paliwa i energii. W zakładach produkcyjnych korzystamy z najnowocześniejszych technologii zapewniających możliwie najniższe zużycie wody, gazu i energii elektrycznej. Tytułem przykładu należy wskazać na nasze kotłownie, w których zostały zamontowane wysokowydajne kotły parowe zasilane paliwem ekologicznym tj. gazem ziemnym. Z uwagi na zlokalizowanie kotłowni w bezpośrednim sąsiedztwie maszyn ograniczono straty przesyłowe, a rodzaj zastosowanego paliwa pozwala na automatyczne sterowanie w zakresie chwilowego zapotrzebowania na ciepło.

Od 2017 r. do podgrzewania wody w drugim z naszych zakładów używamy energii słonecznej, dzięki czemu ograniczamy zużycie gazu ziemnego. Stało się to możliwe dzięki dwóm instalacjom kolektorów słonecznych – jednej do przygotowania ciepłej wody technologicznej, drugiej do przygotowania ciepłej wody użytkowej.

Łączna liczba kolektorów słonecznych	75
Łączna powierzchnia kolektorów słonecznych	392,25 m ²

Do odzysku wtórnego energii wykorzystywane są następujące instalacje:

- do odzysku energii cieplnej z rozprężania kondensatu,
- do odzysku energii cieplnej z odgazowywacza termicznego,
- do odzysku energii cieplnej ze spalin kotłów parowych.

Sieć wodna dostarczająca ciepłą wodę i parę do budynku produkcyjnego jest pokryta izolacją mającą na celu redukcję strat ciepła. By ograniczyć straty energii związane z chłodzeniem, stosujemy wysokowydajne urządzenia chłodzące.

W celu wtórnego odzysku energii wdrożono niżej wymienione rozwiązania:

- instalacje do odzysku energii cieplnej z odgazowywacza termicznego,
- instalacje do odzysku energii cieplnej ze spalin kotłów parowych,
- odzysk ciepła z powietrza w centralach klimatyzacyjnych i wentylacyjnych (wyminienniki krzyżowe i obrotowe),

- instalacje do odzysku energii cieplnej z rozprężania kondensatu,
- należyłą konserwację instalacji i urządzeń.

Carpooling

Z uwagi na lokalizację zakładów produkcyjnych firmy w Dobczycach, w odległości ponad 30 km od Krakowa, bierzemy pod uwagę to, że nasi pracownicy dojeżdżają do pracy z kilku okolicznych powiatów. Część korzysta z organizowanych przez Spółkę specjalnych linii autobusowych, ale wiele osób używa własnych samochodów, co wiąże się z emisją spalin do środowiska, a także powoduje obciążenie ograniczonego parkingu.

Chcąc zredukować te niedogodności, we wrześniu 2017 r. uruchomiliśmy specjalną platformę carpoolingową, za pomocą której pracownicy mogą organizować wspólne podróże do i z miejsca pracy. Mogą zgłaszać trasy, którymi jeżdżą jako kierowcy lub rezerwować miejsca w samochodzie na odpowiadającej im trasie jako pasażer, które następnie akceptuje kierowca. Spółka prowadzi stałą motywację do używania carpoolingu, oferując comiesięczną nagrodę dla najbardziej czynnego kierowcy – m.in. gwarancję dedykowanego miejsca parkingowego.

W 2017 r. dzięki uruchomieniu platformy carpoolingowej, zostało zarejestrowanych **848 wspólnych przejazdów**, przyczyniając się do obniżenia kosztów dla korzystających z nich pracowników, dając również korzyści dla środowiska naturalnego, w postaci obniżenia emisji substancji ze spalania paliw. Dzięki temu, że osoby korzystające z carpoolingu łączą się w grupy, obopólną korzyścią dla firmy i pracowników, jest także zmniejszenie zapotrzebowania na miejsca parkingowe.

Łączna liczba wspólnych przejazdów do pracy w 2017 r.	848
---	-----

E.3. ODDZIAŁYWANIE BEZPOŚREDNIE I POŚREDNIE: WODA

Zakłady produkcyjne Spółki korzystają z wody wodociągowej, a wody gruntowe nie są użytkowane. Metody ochrony wód podziemnych na terenie zakładów polegają na stosowaniu zabezpieczeń przed wyciekami substancji ropopochodnych i chemicznych do środowiska gruntowego w sytuacjach awaryjnych, prowadzeniu prac produkcyjnych wyłącznie w obrębie hali produkcyjnej, zapewnianiu szczelnych nawierzchni parkingowych, podczyszczaniu wód opadowych, magazynowaniu odpadów w sposób zabezpieczający przed oddziaływaniem na środowisko i uszczelnianiu nawierzchni transportowych i składowych.

Spółka prowadzi następujące działania mające na celu ochronę środowiska wodnego:

- konserwacja bieżącej kanalizacji odprowadzającej wody z terenu zakładu,
- konserwacja bieżącej kanalizacji miejsca zrzutu wód opadowych,
- czyszczenie kanałów odprowadzających wody opadowe,
- dokonywanie okresowego wywozu osadu ze studzienek osadczych, zainstalowanych w ciągu kanalizacji deszczowej.

E.4. ODDZIAŁYWANIE BEZPOŚREDNIE I POŚREDNIE: BIORÓŻNORODNOŚĆ

Wpływ naszych zakładów produkcyjnych na środowisko naturalne ma charakter bardzo ograniczony, ponieważ maszyny i urządzenia funkcjonują w układach zasadniczo zamkniętych. Wawel S.A. oddziałuje na środowisko głównie poprzez emisję ze źródeł spalania, której skala jest zgodna z posiadanym pozwoleniem zintegrowanym. W takich obszarach jak środowisko gruntowo-wodne, powierzchnia ziemi, krajobraz, powietrze, rośliny, zwierzęta, siedliska przyrodnicze i hałas, Wawel S.A. nie wpływa negatywnie na swoje otoczenie. W wyniku eksploatacji zakładów produkcyjnych żadne substancje nie przedostają się do gleby i ziemi w ich okolicy. Drogi dojazdowe są pokryte asfaltem, tak więc transporty samochodowe (dowóz surowców, spedycja towarów) nie mają wpływu na stan gleby i ziemi. Wody opadowe są podczyszczane przed ich odprowadzeniem z terenu zakładu.

W sąsiedztwie naszych zakładów produkcyjnych nie ma terenów cennych przyrodniczo, w tym obszarów chronionych w ramach programu Natura 2000. Niedaleko – w odległości ok. 900 m – przepływa rzeka Raba, jednak nasza działalność nie wywiera wpływu na jej ekosystem. Zakłady produkcyjne znajdują się poniżej jej spiętrzenia tzw. Zbiornikiem Dobczyckim. Funkcjonowanie zakładów produkcyjnych Wawel S.A. w okresie sprawozdawczym nie spowodowało żadnych strat środowiskowych, nie występuje więc konieczność podejmowania działań naprawczych.

E.5. ODDZIAŁYWANIE BEZPOŚREDNIE I POŚREDNIE: EMISJE DO ATMOSFERY

Podejmujemy działania w celu ograniczenia emisji do atmosfery będących efektem działalności produkcyjnej Spółki. Unikamy stosowania substancji niszczących warstwę ozonową jako czynników chłodniczych (m.in. halogenków). Stosujemy tu następujące rozwiązania:

- W instalacjach klimatyzacyjnych zainstalowanych w zakładach produkcyjnych układ pracuje na czynniku chłodniczym o zerowym wskaźniku ODP (Ozone Depletion Potential – Potencjał niszczenia warstwy ozonowej), wolnym od szkodliwych związków węglowodorów z chlorem i fluorem, posiadający średniowysooki wskaźnik GWP (Global Warming Potential – Potencjał tworzenia efektu cieplarnianego);
- Spółka optymalizuje procedury rozruchu i zatrzymywania urządzeń obniżających emisje w celu zapewnienia ich efektywnego działania za każdym razem, gdy obniżanie emisji jest konieczne;
- W zakładach produkcyjnych wykorzystywane są odpylacze – stosowanie i utrzymanie strategii ograniczania emisji zanieczyszczeń do atmosfery;
- Stosowanie wysokowydajnych kotłów grzewczych zasilanych paliwem ekologicznym (gazem ziemnym).

W przypadku wystąpienia przypadkowych emisji wyznaczone osoby:

- identyfikują potencjalne źródło zdarzenia/przypadkowej emisji, które / która mogłaby zaszkodzić środowisku naturalnemu,

- identyfikują i wdrażają środki kontroli, które pozwalają zapobiec takim zdarzeniom w przyszłości i minimalizują ich szkodliwy wpływ na środowisko.

Spółka bada wszystkie potencjalnie niebezpieczne zdarzenia i prowadzi ich ewidencję.

E.6. ODDZIAŁYWANIE BEZPOŚREDNIE I POŚREDNIE: ODPADY I ŚCIEKI

Odpady

Naszym celem jest minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów oraz maksymalne ograniczanie ilości odpadów umieszczanych na składowisku. Odpady powstają w związku z prowadzeniem instalacji do produkcji cukierniczych (odpady instalacyjne) oraz z działalnością dodatkową (pozainstalacyjną).

Obowiązek gospodarowania wytworzonymi odpadami, tj. odpowiednio ich odzysk lub unieszkodliwianie, wytwórca – posiadacz odpadów (Spółka) zleca innym podmiotom, które uzyskały zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie danego etapu gospodarowania tymi odpadami lub przekazuje odbiorcom odpadów legitymującym się pozwoleniem na transport i zbieranie danego kodu odpadu zgodnie z Kartą Przekazania Odpadu wraz z przedłożeniem sposobu zagospodarowania odbieranych odpadów.

Spółka nie prowadzi odzysku i unieszkodliwiania odpadów na swoim terenie.

W zakładach produkcyjnych Wawel w sposób ciągły prowadzone są działania mające na celu zapobieganie powstawaniu odpadów lub ograniczenie ich ilości oraz ich negatywnego oddziaływania na środowisko poprzez:

- prowadzenie segregacji wytwarzanych odpadów i selektywnej zbiórki odpadów,
- gromadzenie odpadów w odpowiednich pojemnikach / opakowaniach,
- prowadzenie ścisłej i rzetelnej ewidencji ilościowej i jakościowej wytwarzanych odpadów i ich gospodarki,
- dbałość o prawidłowe funkcjonowanie instalacji (systematyczne wykonywanie planowanych przeglądów technicznych, konserwacji maszyn i urządzeń),
- prowadzenie racjonalnej i oszczędnej gospodarki materiałowej,
- zawieranie umów na odbiór odpadów do odzysku lub unieszkodliwiania z podmiotami posiadającymi stosowne decyzje w zakresie dalszej gospodarki odpadami.

Opakowania odpadów są opisywane odpowiednim kodem odpadów. Wytwarzane odpady do czasu przekazania ich odbiorcom do odzysku lub unieszkodliwiania są gromadzone i przechowywane są w sposób uniemożliwiający przypadkowe przedostanie się ich do środowiska i wykluczający skażenie gruntu lub wody.

Miejsca gromadzenia wytwarzanych odpadów są właściwie zabezpieczone i oznakowane. Wytwarzane odpady niebezpieczne są umieszczane selektywnie w szczelnych pojemnikach specjalistycznych, dostosowanych do specyfiki odpadu.

Odzysk i recykling opakowań wprowadzonych na rynek jest obowiązkiem Wawel S.A., który jest realizowany zgodnie z obowiązującymi przepisami przy udziale organizacji odzysku.

Spółka osiągnęła ustawowo wymagane poziomy recyklingu dla opakowań wprowadzonych na rynek, rozliczone w 2017 r.

Ścieki

Ścieki wytwarzane przez Spółkę dzielą się na ścieki socjalno-bytowe i ścieki przemysłowe (technologiczne).

Kanalizacja sanitarna Spółki składa się z głównych ciągów, które łączą się we wspólny kolektor kierujący ścieki na przepompownię, a za jej pośrednictwem – wraz ze ściekami przemysłowymi – do podmiotu “Wodociągi Dobczyce” sp. z o.o.

Ścieki socjalno-bytowe odprowadzane są kanalizacją miejską. Jakość i ilość odprowadzanych ścieków kontrolowana jest w ostatniej studzience przed wlotem do kanalizacji miejskiej, zgodnie z warunkami umowy zawartej z odbiorcą ścieków.

Ścieki przemysłowe odprowadzane do zakładowej kanalizacji technologicznej pochodzą z:

- odpływów ze zlewozmywaków i wanien znajdujących się w halach produkcyjnych,
- kratków ściekowych znajdujących się w halach produkcyjnych,
- pomieszczenia myjni wózków,
- budynku hydroforowni, tj. odwodnień liniowych w pomieszczeniu myjni kontenerów oraz odwodnienia w pomieszczeniu hydroforowni i zlewów.

Ścieki odprowadzane są do sieci zewnętrznej poprzez separator tłuszczu i skrobi.

Kanalizacja deszczowa odprowadza oddzielnie wody opadowe „czyste” z dachów oraz wody opadowe „brudne” z nawierzchni dróg i placów oraz z terenów zielonych. Wody „brudne” są podczyszczane w separatorach koalescencyjnych. Separatory podlegają okresowemu czyszczeniu.

Urządzenia kanalizacyjne znajdują się pod stałym nadzorem technicznym i są systematycznie konserwowane, a w ostatnich latach nie występowały ich awarie.

E.7. POZOSTAŁE ASPEKTY BEZPOŚREDNIEGO I POŚREDNIEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Hałas

Poza wyżej wymienionymi zanieczyszczeniami środowiska, działalność produkcyjna Wawel S.A. wpływa na poziom hałasu w Strefie Przemysłowej w Dobczycach.

Dopuszczalny poziom emisji hałasu dla zakładów produkcyjnych Spółki z uwagi na sąsiedztwo zabudowy mieszkaniowo-usługowej wynosi w godzinach od 6⁰⁰ do 22⁰⁰ – 55 dB, natomiast w godzinach od 22⁰⁰ do 6⁰⁰ – 45 dB. W istniejących obiektach produkcyjnych oraz wokół nich jako źródła hałasu należy wymienić drogi wewnętrzne (źródła typu liniowego), po których poruszają się pojazdy samochodowe w rejonie parkingów naziemnych dla samochodów osobowych, trasy przejazdów samochodów ciężarowych oraz miejsc ich rozładunku i załadunku oraz systemy wentylacyjne, klimatyzacyjne i chłodnicze usytuowane na dachach obiektów produkcyjnych. Utrzymanie hałasu zgodnego z wymaganiami jest spełnione pod warunkiem przestrzegania zasad pracy dostaw produktów

do obiektów produkcyjnych oraz utrzymania urządzeń w dobrym stanie technicznym. Ograniczanie uciążliwości hałasu jest osiągane poprzez:

- okresowe przeglądy instalacji,
 - zastosowanie tłumienia hałasu przenikającego na zewnątrz,
 - umieszczenie urządzeń i maszyn wchodzących w skład linii produkcyjnej w zamkniętym budynku,
 - organizowanie transportu surowca w sposób zapewniający natychmiastowy rozładunek samochodów (bez konieczności oczekiwania na rozładunek),
 - odpowiednie rozmieszczenie urządzeń wentylacyjnych na dachu budynków,
 - stosowanie cichobieżnych urządzeń wentylacyjnych, klimatyzacyjnych i chłodniczych
- oraz prowadzenie modernizacji w tym zakresie (zabudowa sprężarki powietrza wewnątrz pomieszczenia).

Instalacja w przedstawionej formie nie powoduje negatywnego oddziaływania na klimat akustyczny.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Stacja transformatorowa posadowiona na terenie zakładów produkcyjnych nie przyczynia się do zwiększenia zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym w środowisku, ponieważ jej napięcie wynosi maksymalnie 15 kV, a ponadto posiada zabezpieczenie w postaci zamkniętego budynku stacji. Poziomy pól elektromagnetycznych emitowanych przez tę stację nie przekraczają wartości dopuszczalnych.

Odory

Emitowanie odorów przez zakłady produkcyjne Spółki ma charakter znikomy. Emisje odorów są emisjami niezorganizowanymi. Brak jest wartości odniesienia i standardowych procedur pomiarowych umożliwiających ich ilościowe ujęcie i ocenę. Problematyczność związana z mierzeniem odorów wynika także z faktu, że intensywność zapachu nie jest proporcjonalna do stężenia danej substancji w powietrzu. Niektóre substancje posiadają dwa, a nawet trzy maksima występowania intensywności zapachowej w zależności od stężenia.

Występujące w zakładach produkcyjnych substancje zapachowe to głównie miazga kakaowa i tłuszcz. W znacznie mniejszym stopniu do ogólnego zapachu przyczyniają się dodawane do produktów aromaty. Inne odoranty, takie jak acetaldehyd i kwas octowy, charakteryzują się bardzo niskimi stężeniami w powietrzu, a ich stężenia są ponad 100-krotnie niższe od wartości progów węchowej wyczuwalności.

W celu eliminacji potencjalnej uciążliwości zapachowej w zakładach Spółki:

- zastosowano zamykane pojemniki na odpady,
- wprowadzono lepsze metody hermetyzacji urządzeń,
- odpady przekazywane są odbiorcom w sposób ograniczający do minimum czas ich magazynowania na terenie zakładu (bez magazynowania ich na terenie instalacji).

Działania te znacznie wpływają na eliminowanie uciążliwości zapachowych. Istotnym rozwiązaniem zmniejszającym oddziaływanie odorów na otoczenie jest lokalizacja zakładu w miejscu o bardzo dobrym stopniu przewietrzania.

Pozostałe

W 2017 r. nie doszło do awarii zakładów produkcyjnych Spółki, które pociągałyby za sobą skutki dla środowiska naturalnego. Nie doszło również do naruszenia przepisów ochrony środowiska, a także nie zostały wszczęte żadne postępowania administracyjne w tym zakresie. W związku z tym nie nałożono na Wawel S.A. kar związanych z naruszeniem zasad ochrony środowiska naturalnego.

Preferujemy kontrahentów stosujących system HACCP, gdyż wtedy możemy być pewni, że ich standard w zakresie ochrony środowiska jest wysoki. Jeżeli jednak dany dostawca nie legitymuje się stosownym certyfikatem, pracownicy Spółki przeprowadzają u niego audyt uwzględniający także kontrolę kwestii środowiskowych zgodnie z kwestionariuszem oceny dostawców.

III. OBSZAR SPOŁECZNY I PRACOWNICZY (S)

S.1. KORZYSTANIE Z POMOCY PUBLICZNEJ I ZLECENIA PUBLICZNE

Wawel S.A. korzystał w 2017 r. z pomocy publicznej w postaci zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych od dochodu osiąganego na terenie specjalnej strefy ekonomicznej na podstawie posiadanego zezwolenia nr 86/2010 z 7 października 2010 r.

Wartość pomocy publicznej uzyskanej od państwa (wsparcie finansowe i ekwiwalenty dotacji) za rok 2017 wyniosła **915 645 zł**.

Wawel S.A. nie uzyskuje przychodów z zamówień publicznych.

S.2. POZIOM ZATRUDNIENIA

Nasza strategia i polityka w zakresie Zarządzania Zasobami Ludzkimi jest bezpośrednio powiązana z misją Wawel S.A. i sprzyja jej urzeczywistnieniu. Wartości, którymi się kierujemy są współpraca i pomoc, stałe doskonalenie, dzielenie się wiedzą i doświadczeniem, aktywność i pozytywne wpływanie na otoczenie. W 2017 r. koncentrowaliśmy się na następujących obszarach:

- rozwój kultury firmy zorientowanej na wzmocnienie postawy lojalności, współpracy i proaktywności,
- promowanie wizerunku Spółki wśród pracowników, studentów, absolwentów oraz pozostałych grup potencjalnych pracowników,
- rozwój systemów IT wspierających procesy kadrowo-płacowe,
- kontynuacja wdrożeń procesów HR w zakresie m.in. rekrutacji i ocen pracowniczych.

Różnorodność i otwartość to wartości będące integralną częścią zarówno naszych działań biznesowych, jak polityki zatrudniania. Naszym celem jest wykorzystanie potencjału płynącego z różnorodności, dlatego na początku 2018 r. przyjęliśmy stosowną politykę, którą obecnie wdrażamy.

Działania, z których jesteśmy szczególnie dumni

Rozwój i doskonalenie On-Boardingu i programu adaptacyjnego	Regularna komunikacja wewnętrzna z wykorzystaniem różnorodnych narzędzi	Uruchomienie projektu Carpooling	Działania z obszaru Work-Life Balance
Konkursy angażujące pracowników w tworzenie kultury organizacyjnej	Współpraca ze szkołami wyższymi	Spotkania z lokalną społecznością	Powiązanie wynagrodzenia z oceną okresową pracownika
Szkolenia dla pracowników z umiejętności miękkich	Organizacja staży i praktyk	Debata z pracownikami i ekspertami nad możliwością zmian i optymalizacji procesów pracy	Konkursy dla szkół średnich i wyższych

Zatrudnienie w Wawel S.A. w 2017 r.	Średnia liczba zatrudnionych w etatach	Średnia liczba zatrudnionych w etatach z uwzględnieniem osób korzystających z urlopów wychowawczych lub bezpłatnych
Kobiety	556	563
Mężczyźni	403	403
Ogółem	959	966

Średnia liczba osób, które wzięła z Wawel S.A. umowa zlecenie w 2017 r.	256,3
---	-------

Dodatkowe świadczenia na rzecz pracowników Wawel S.A. w 2017 r.

Dodatkowe świadczenia na rzecz pracowników Wawel S.A. w 2017 r.	
rodzaj	Liczba
Paczki ze słodyczami	999
Kolonie dla dzieci	25
Dopłata do wypoczynku dzieci pracowników	14
Dofinansowanie wypoczynku organizowanego we własnym zakresie	865

Karty Multisport Benefit Systems	86
Bilety do kina	393

S.3. RELACJE ZE STRONĄ PRACOWNICZĄ I WOLNOŚĆ ZRZESZANIA SIĘ

Wiemy jak ważne są relacje z pracownikami, dlatego stawiamy na regularną komunikację wewnętrzną nakierowaną na przekazywanie całej społeczności Wawel S.A. informacji o bieżących wydarzeniach. W tym celu wykorzystujemy różnorodne narzędzia:

- newsletter oparty o sieć mailingową,
- sieć monitorów informacyjnych w zakładach produkcyjnych,
- ankiety,
- plakaty umieszczane na tablicach informacyjnych,
- robocze spotkania w gronie pracowników poszczególnych Działów.

Organizowane w firmie konkursy włączają pracowników we wspólne tworzenie kultury organizacyjnej Wawel S.A. Przykładem takich działań jest konkurs dla pracowników, zawierający m.in. pytanie: „Czy masz pomysł na to, co Wawel mógłby zrealizować w przyszłości, aby firma była jeszcze lepiej postrzegana przez konsumentów i przyjazna Pracownikom?”. Naszym atutem jest bezpośrednie zaangażowanie najwyższego kierownictwa w kluczowe projekty, co owocuje szybką ścieżką decyzyjną i odzwierciedla bezpośredni kontakt z pracownikami. Dbłość o właściwe relacje uwidacznia się również w systemie ocen okresowych pracowników stanowiącym dostosowanie do potrzeb nowoczesnej organizacji. Jego celem jest nie tylko sprawiedliwy i transparentny sposób oceny pracy i lepsze zrozumienie między pracownikiem i przełożonym, ale także motywacja i rozwój pracowników.

W spółce działają trzy związki zawodowe – NSZZ Pracowników Wawel S.A., NSZZ „Solidarność” oraz Związek Zawodowy Pracowników Wawel S.A. Dialog pomiędzy związkami zawodowymi a pracodawcą skoncentrowany jest wokół istotnych dla obu stron tematów, m.in. zmian wewnętrznych aktów normatywnych, np. Regulaminu Pracy, Regulaminu Wynagradzania i Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych czy też zmian zachodzących na bieżąco w Spółce w związku z jej rozwojem. Komisja Socjalna składająca się z przedstawicieli organizacji związkowych opiniuje formy i zakres pomocy świadczonej przez pracodawcę pracownikom. W ostatnich latach nie dochodziło do poważniejszych konfliktów między pracodawcą a pracownikami, a wszystkie sprawy wymagające wspólnego zaangażowania obu stron były omawiane i rozwiązywane w ramach bieżących spotkań. W Wawel S.A. prowadzone są także cykliczne spotkania ze związkami zawodowymi. Ewidentnym rezultatem współpracy jest brak sporów zbiorowych na przestrzeni dłuższej niż dekada.

Związki zawodowe działające w Wawel S.A.	
nazwa	liczba członków na 31.12.2017 r.

NSZZ Pracowników Wawel S.A.	115
NSZZ „Solidarność”	80
Związek Zawodowy Pracowników Wawel S.A.	31
Razem pracownicy należący do związków zawodowych	226

Odsetek pracowników należących do związków zawodowych (w odniesieniu do średniorocznego zatrudnienia w etatach, z uwzględnieniem osób korzystających z urlopów wychowawczych lub bezpłatnych)	23%
---	-----

W spółce funkcjonuje Wewnętrzna Procedura Antymobbingowa zaaprobowana przez związki zawodowe. W 2017 r. brak było zgłoszeń związanych z mobbingiem.

S.4. BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY (BHP)

Głównym celem naszej polityki w zakresie zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy jest zapewnienie bezpiecznej organizacji pracy pracownikom Spółki oraz zewnętrznym podmiotom wykonującym powierzone zadania (np. remonty, serwisy, przebudowy). Ochrona zdrowia i życia pracowników to nasz najwyższy priorytet, dlatego skupiamy się na przeciwdziałaniu wypadkom przy pracy i zdarzeniom potencjalnie wypadkowym. Analizujemy potencjalne niebezpieczeństwa, by móc im zapobiegać. Stosujemy metody i techniki wykrywania, identyfikowania i pomiaru zagrożeń.

Opieka medyczna nad pracownikami opiera się na badaniach wstępnych, okresowych oraz specjalistycznych. Zatrudnieni mają bezpośredni kontakt z lekarzami medycyny pracy, z którymi spotykają się cyklicznie także w ramach komisji Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w Spółce. Współpracujący z nami lekarze są zapoznawani z istniejącymi i powstającymi stanowiskami pracy, które dodatkowo zawsze są szczegółowo opisane w skierowaniach na badania, by umożliwić precyzyjną ocenę zdolności pracownika do pracy.

Dbamy o to, by pracownicy umieli udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej. Wiemy, jak bardzo jest ona istotna dla bezpieczeństwa i zdrowia zatrudnionych, dlatego apteczki pierwszej pomocy wyposażone są w najlepsze środki i opatrunki medyczne, w tym specjalistyczne opatrunki służące leczeniu oparzeń. W obu zakładach produkcyjnych znajdują się specjalistycznie wyposażone pomieszczenia medyczne przeznaczone dla pracowników potrzebujących nagłej pomocy.

Stale podwyższamy kwalifikacje naszych pracowników w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy poprzez szkolenia wstępne, stanowiskowe, specjalistyczne i okresowe. Prowadzone są także szkolenia doskonalące obsługę maszyn i urządzeń z wydaniem odpowiednich certyfikatów wewnętrznych. By zmniejszyć liczbę wypadków przy pracy stosujemy innowacyjne rozwiązania techniczne w obszarze produkcji. Wymiernym efektem

wypracowanych rozwiązań jest statystyka wypadków przy pracy, których w 2017 r. zarejestrowano **blisko 50% mniej** w odniesieniu do lat ubiegłych.

Z uwagi na prowadzenie produkcji w Spółce w systemie trzech zmian, zarządzeniem wewnętrznym wprowadzono do organizacji instytucję szefa zmiany. Jego zadaniem jest wstrzymanie produkcji w sytuacji bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub życia ludzkiego oraz zbiorowego, ciężkiego lub śmiertelnego wypadku. Szef zmiany ma za zadanie także powiadomić stosowne służby oraz kierownictwo Spółki.

Związki zawodowe działające w Wawel S.A. czynnie współpracują z działem BHP, m.in. powołują Społecznego Inspektora Pracy (zakładowego i oddziałowego) w tajnych wyborach odbywających się co cztery lata (ostatnie wybory odbyły się w 2017 r.). Społeczny Inspektor Pracy zgłasza do Działu BHP Spółki wszelkie dostrzeżone nieprawidłowości i zagrożenia, które mogą przyczynić się do wystąpienia wypadku przy pracy. Raz na kwartał spotykają się członkowie Komisji BHP – Społeczny Inspektor Pracy, przedstawiciele związków zawodowych i lekarze medycyny pracy. Związki zawodowe wraz ze Społecznym Inspektorem Pracy sprawują kontrolę nad przestrzeganiem przepisów BHP i angażują się w poprawę warunków i bezpieczeństwa pracy. 80% członków związków zawodowych to pracownicy na stanowiskach robotniczych. Ta grupa jest szczególnie zainteresowana podnoszeniem bezpieczeństwa pracy i natychmiast zgłasza zauważone zagrożenia przełożonym i pracownikom Działu BHP.

Przyczyny wypadków badamy systemem TOL – analizując możliwe przyczyny o charakterze technicznym, organizacyjnym i ludzkim. Wypadki mające miejsce w 2017 r. to wypadki lekkie, powodujące niewielkie urazy ciała, takie jak wypadki komunikacyjne przedstawicieli handlowych i wypadki osób pracujących na stanowiskach robotniczych związane z działalnością produkcyjną Wawel S.A. Główne przyczyny wypadków są związane z czynnikiem ludzkim (pośpiech, brak ostrożności), rzadziej są podłoża technicznego i organizacyjnego. Czynności najczęściej wykonywane w chwili wypadku to poruszanie się w obszarze produkcji, obsługa maszyn i urządzeń, prowadzenie samochodów służbowych. Urazy ponoszone przez pracowników w wyniku wypadków przy pracy to z reguły skaleczenia, stłuczenia, skręcenia kończyn górnych i dolnych.

S.5. ROZWÓJ I EDUKACJA

Zarządzanie szkoleniami i rozwojem pracowników dokonywane jest w ramach realizacji rocznych planów szkoleń. Coroczny budżet szkoleniowy jest zatwierdzany przez Zarząd, a jego wykonanie cyklicznie monitorowane w Dziale Kadr. W każdym rocznym planie są obecne szkolenia specjalistyczne poświęcone kluczowym aspektom prowadzonych w firmie procesów, nakierowane na poszerzanie wiedzy, umiejętności i kształtowanie pożądanych postaw. Szkoleniami obejmowane są wszystkie komórki organizacyjne Spółki, a ich adresatami są zarówno osoby na stanowiskach menedżerskich, jak i pracownicy liniowi. W ramach szkoleń wewnętrznych dla pracowników rozpoczynających pracę w Spółce przygotowywane są plany wdrożeniowe i indywidualne programy adaptacyjne. Każdy cykl szkoleniowy rozpoczyna się analizą potrzeb szkoleniowych, a kończy ewaluacją uzyskanych efektów. Ocena szkoleń dokonywana jest również poprzez analizę i ewaluację dostawców

usług szkoleniowych, co przyczynia się do utrzymywania procesu kształcenia na wysokim poziomie.

W 2017 r. rozpoczęliśmy pilotażowe wdrożenie nowego systemu ocen okresowych wraz z jego komponentem finansowym, ukierunkowane na:

- wspólne budowanie kultury promującej efektywność i współpracę,
- wspieranie poprawy jakości pracy dzięki systematycznym rozmowom i informacjom zwrotnym w relacji kierownik-pracownik,
- lepsze wzajemne zrozumienie między kierownikiem i pracownikiem,
- ocenę kluczowych kompetencji i poziomu realizacji zadań,
- określenie mocnych i słabych stron pracowników,
- wsparcie w procesie coachingu,
- powiązanie systemu ocen z komponentem finansowym dla grupy pozytywnie ocenionych pracowników,
- wspieranie planowania awansów,
- pomoc w określaniu potrzeb szkoleniowych,
- minimalizację subiektywnych opinii na rzecz obiektywnych kryteriów oceny wyników pracy.

W Wawel S.A. organizowane są również bezpłatne szkolenia językowe. Uczestnicy kursów dobierani są w grupy szkoleniowe na podstawie indywidualnej oceny kompetencji językowych, a szkolenia są organizowane w różnych porach dnia zgodnie z dyspozycyjnością pracowników i ich grafikami pracy. Spółka wspiera również pracowników w rozwoju ich kwalifikacji w ramach kształcenia formalnego poprzez dofinansowanie studiów wyższych oraz studiów podyplomowych.

Poniższa tabela obrazuje wszystkie godziny szkoleniowe z podziałem na kobiety i mężczyzn oraz pracowników umysłowych i fizycznych.

	Kobiety	Liczba godzin	Mężczyźni	Liczba godzin
Pracownicy umysłowi	141	1197	74	566
Pracownicy fizyczni	427	2072	349	1750
Suma	568	3269	423	2316
Całkowita liczba godzin szkoleniowych:			5585	

Średnia liczba godzin szkoleniowych na pracownika (wg płci i kategorii pracowników, w odniesieniu do średniorocznego zatrudnienia w etatach, bez osób na urloпах wychowawczych lub bezpłatnych):

Pracownicy	Średnia liczba godzin szkoleniowych
Ogółem	5,82

Kobiety	5,88
Mężczyźni	5,75

Poniższe tabele przedstawiają zorganizowane szkolenia wraz z liczbą osób biorących w nich udział oraz liczbą godzin szkoleniowych z podziałem na płeć uczestników.

SZKOLENIA PRACOWNIKÓW UMYŚLOWYCH	Kobiety		Mężczyźni	
	Liczba osób	Godziny szkoleniowe	Liczba osób	Godziny szkoleniowe
Kursy obsługi komputerowych programów użytkowych	40	322	29	270
Kursy językowe	29	386	5	61
Szkolenia specjalistyczne z zakresu produkcji żywności (alergeny)	12	72	13	78
Szkolenia specjalistyczne z zakresu produkcji żywności (znakowanie żywności)	9	54	1	6
Szkolenia specjalistyczne z zakresu produkcji żywności (obowiązki dalszych użytkowników substancji chemicznych REACH)	8	56	9	63
Szkolenia z zakresu doskonalenia organizacji (Warsztaty ISO 9001-2015)	10	40	11	44
Szkolenia specjalistyczne z zakresu produkcji żywności (szczelność opakowań)	15	75	4	20
Szkolenia z zakresu doskonalenia organizacji (Zarządzanie Projektami)	12	144	2	24
Szkolenia specjalistyczne z zakresu badań laboratoryjnych (walidacja metod fizykochemicznych)	6	48	0	0
SUMA	141	1197	74	566

SZKOLENIA PRACOWNIKÓW FIZYCZNYCH	Kobiety		Mężczyźni	
	Liczba osób	Godziny szkoleniowe	Liczba osób	Godziny szkoleniowe
Obsługa holowników	0	0	26	208

Obsługa wózków widłowych	50	800	29	464
Uprawnienia SEP	16	128	7	56
System Jakości	147	147	124	124
SUMA	213	1075	186	852

W 2017 r. Spółka współfinansowała studia wyższe dwóm (2) pracownikom, podnoszącym swoje kwalifikacje zawodowe, którym przysługuje także urlop szkoleniowy. Ponadto jeden (1) pracownik korzystał w 2017 r. z refundacji studiów podyplomowych.

S.6. ZARZĄDZANIE RÓŻNORODNOŚCIĄ

Polityka różnorodności

Różnorodność i otwartość to wartości będące integralną częścią naszych działań zarówno biznesowych, jak i polityki zatrudniania. W zatrudnieniu i w stosunku do naszych pracowników kierujemy się przede wszystkim zasadami równego traktowania oraz przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji, wierząc, że przynosi to wymierne korzyści i wpływa na naszą innowacyjność oraz podnoszenie jakości naszych produktów i usług. Działając w sposób zaangażowany społecznie stwarzamy równe szanse w dostępie do rozwoju zawodowego i awansu naszych pracowników. Różnorodność naszych pracowników w zakresie ich wykształcenia, posiadanej wiedzy, doświadczeń, umiejętności i wartości osobistych oraz szacunek dla indywidualnych różnic są fundamentem, na którym budujemy naszą wartość jako pracodawca. Dlatego też wprowadziliśmy politykę różnorodności, której celem jest odpowiednie zarządzanie różnorodnością w naszej Spółce.

Zarządzanie różnorodnością w naszej Spółce, które zostało opisane w polityce różnorodności oparte zostało na modelu integracji, który pozwala na pełne wykorzystanie potencjału płynącego z różnorodności. Działania promujące różnorodność wewnątrz organizacji pomagają tworzyć zróżnicowany i sprawnie współpracujący zespół. W ten sposób różnorodność staje się dla Spółki cennym zasobem.

Na bieżąco podejmujemy działania wspierające skuteczne wdrażanie i egzekwowanie zasad zarządzania różnorodnością i polityki równego traktowania oraz ich promowania i upowszechniania wśród wszystkich interesariuszy firmy. W szczególności tworzymy atmosferę i kulturę organizacyjną, która zapewnia szacunek dla różnorodności, poprzez włączanie zarządzania różnorodnością, kwestii zarządzania wiekiem i równości płci do polityk i procedur stosowanych w Spółce, jak również promujemy zachowania szanujące różnorodność, w tym popieramy inicjatywy charytatywne.

Pozostałe dokumenty odnoszące się do zarządzania różnorodnością

Oprócz polityki różnorodności wprowadziliśmy również w 2013 r. procedurę antymobbingową celem przeciwdziałania zjawiskom mobbingu w naszej Spółce. Procedura ma zastosowanie do wszystkich pracowników Spółki, którzy oświadczają, że zapoznali się

ze wskazaną procedurą. Oprócz opisu działań należących do mobbingu, nasza procedura opisuje również sposób zgłaszania skarg oraz ich dalsze procedowanie przez Komisję Antymobbingową.

Również nasz Kodeks Etyki porusza kwestię niedyskryminacji naszych pracowników, wskazując, że kierujemy się zasadą sprawiedliwości, co oznacza, iż wszyscy nasi pracownicy mają równe prawa. Wskazuje on także, że stawiamy na rozwój naszych pracowników, zapewniając ich równość szans udziału w szkoleniach i rozwoju zawodowego. Ogólne postanowienia antydyskryminacyjne znajdują się także w polityce praw człowieka.

Efekty zarządzania różnorodnością

W 2017 r. nie został zgłoszony ani potwierdzony żaden przypadek dyskryminacji, mobbingu czy molestowania seksualnego, a przedstawiciele naszych związków zawodowych bardzo pozytywnie oceniają wdrożoną przez nas procedurę antymobbingową.

S.7. PRAWA CZŁOWIEKA

Polityka praw człowieka

Poszanowanie praw człowieka to dla nas kluczowa kwestia dlatego respektujemy i stosujemy zarówno przepisy prawa jak i nasze wewnętrzne regulacje, a w szczególności:

- Międzynarodową Kartę Praw Człowieka, obejmującą Powszechną Deklarację Praw Człowieka;
- Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych;
- Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych;
- Deklarację Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącą Podstawowych Zasad i Praw w Pracy;
- Inicjatywę ONZ „Global Compact”;
- Kodeks Etyki Spółki;
- Regulamin Pracy w Spółce;
- Procedurę Antymobbingową.

Do końca 2017 r. Spółka nie miała wdrożonej polityki praw człowieka, jednak prace nad jej przyjęciem trwały i w 2018 r. została ona przyjęta przez Zarząd Spółki. Przyjęcie polityki praw człowieka miało za zadanie umocnienie i utrwalenie w świadomości pracowników, zleceniobiorców, współpracowników i partnerów biznesowych Spółki praw człowieka przestrzeganych przez Spółkę oraz zasad i zachowań związanych z prawami człowieka, celem ich ochrony oraz poszanowania. Poprzez przyjęcie polityki praw człowieka pokazujemy nasze zaangażowanie w tworzenie nie tylko wyrobów dobrych jakościowo, ale również bezpiecznych i wytwarzanych z poszanowaniem praw człowieka.

Procedury ochrony praw człowieka

Nasza Spółka nie pozostaje obojętna na łamanie praw człowieka i każda osoba naruszająca je musi liczyć się z koniecznością poniesienia konsekwencji za swoje działania. W przypadku zaobserwowania działań niepożądanych, każdy pracownik zobowiązany jest do niezwłocznego zgłoszenia swoich podejrzeń do bezpośredniego przełożonego lub Kierownictwa Działu Kadr. Następnie podejmowane są działania umożliwiające ustalenie,

czy doszło do naruszenia praw człowieka oraz przeprowadzane jest postępowanie wyjaśniające celem dokonania prawidłowej kwalifikacji danego zdarzenia. Wszelkie zgłoszenia traktowane są w sposób poufny oraz badane z należytą starannością. Zapewniamy poufność danych osób zgłaszających naruszenia praw człowieka.

Pozostałe dokumenty odnoszące się do ochrony praw człowieka

Odniesienie do poszanowania praw człowieka znajduje się w również takich dokumentach przyjętych przez Spółkę, jak Kodeks Etyki Spółki, a także w naszym Regulaminie Pracy oraz Procedurze Antymobbingowej.

Efekty dbałości o ochronę praw człowieka

Spółka jest świadoma, że z uwagi na pochodzenie naszych dostawców m.in. z Afryki Zachodniej, istnieje ryzyko naruszenia praw człowieka. Oczekujemy jednak i dążymy do tego, aby nasi partnerzy biznesowi wprowadzali standardy etyczne w swojej działalności biznesowej, co w efekcie powinno skutkować zminimalizowaniem możliwości występowania naruszenia praw człowieka.

W 2017 r. nie zanotowano zgłoszeń ani nie potwierdzono żadnych przypadków dotyczących łamania praw człowieka w Spółce lub u naszych podwykonawców i dostawców.

S.8. PRACA DZIECI I PRACA PRZYMUSOWA

W naszej Spółce respektujemy prawa dziecka i zakaz pracy przymusowej, czego przejawem jest polityka praw człowieka wdrożona w Spółce w 2018 r. Spółka w sposób jasny i wyraźny sprzeciwia się pracy przymusowej i niewolniczej. Nie są akceptowane także jakiegokolwiek formy pracy dzieci, dlatego każdy z naszych pracowników jeżeli ma jakiegokolwiek podejrzenia co do naruszenia praw dzieci i zakazu pracy przymusowej, powinien niezwłocznie zgłosić to do swojego bezpośredniego przełożonego bądź innych osób wskazanych w procedurze ustanowionej w polityce praw człowieka.

Jesteśmy świadomi, że nasi dostawcy, którzy pochodzą z m.in. krajów afrykańskich to grupa, gdzie istnieje ryzyko ewentualnego łamania praw dzieci i praw człowieka w zakresie pracy przymusowej. Oczekujemy jednak i dążymy do tego, aby nasi partnerzy biznesowi wprowadzali standardy etyczne w swojej działalności biznesowej, co w efekcie powinno skutkować zminimalizowaniem możliwości występowania takich naruszeń.

W 2017 roku nie zgłoszono ani nie potwierdzono w Spółce oraz u jej podwykonawców czy dostawców przypadków pracy dzieci, pracy niewolniczej lub pracy przymusowej.

S.9. SPOŁECZNOŚCI LOKALNE I ZAANGAŻOWANIE SPOŁECZNE

Wpływ działalności Spółki na społeczności lokalne

Troszczymy się o naszą społeczność lokalną, a przy każdej inwestycji, której dokładamy starań, by nasza działalność nie oddziaływała na mieszkańców sąsiednich terenów. W szczególności uciążliwościami, które mogą odczuć mieszkańcy są **hałas** w Strefie Przemysłowej w Dobczycach oraz **utrudnienia w ruchu** podczas transportu materiałów.

Oddziaływanie naszej Spółki sprowadza się również do generowania w niewielkich ilościach **zanieczyszczeń powietrza** typu komunikacyjnego. Ze względu jednak na lokalizację fabryki w oddaleniu od centrum Dobczyc i osiedli mieszkaniowych, ewentualny hałas nie wpływa negatywnie na lokalną społeczność. Dodatkowo nasza Spółka ma również pozytywny wpływ na funkcjonowanie społeczności lokalnej, ponieważ **tworzymy nowe miejsca pracy i zatrudniamy wiele osób z okolicznych miejscowości**.

Z uwagi na to, że dbamy o nasze społeczności lokalne, w 2017 r. nie zgłoszono żadnych skarg na działalność naszej Spółki.

Jesteśmy świadomi istniejących zagrożeń płynących z wpływu naszej działalności na społeczności lokalne. Bardzo istotne jest dla nas uwzględnianie kwestii środowiskowych i potencjalnych konfliktów mogących wystąpić podczas podejmowania przez nas kluczowych decyzji. Dlatego troszczymy się o naszą społeczność lokalną, czego wyrazem jest nasze zaangażowanie społeczne.

Nasze zaangażowanie społeczne

Spółka od lat prowadzi działalność charytatywną oraz działalność CSR (społeczna odpowiedzialność biznesu), podejmując szereg działań w tych zakresach w wybranych obszarach. Osobą odpowiedzialną w naszej Spółce za politykę zaangażowania społecznego jest CSR Manager. Stosujemy jasne i przejrzyste zasady udzielania wsparcia i współpracy z partnerami społecznymi oraz sposoby oceny realizowanych przez nas działań poprzez stosowanie regulaminów udzielania wsparcia takich jak Regulamin programu edukacyjnego „Masz Szansę”, Regulamin stypendialny, Regulamin pomocy społecznej oraz Statut Fundacji „Wawel z Rodziną”, które znajdują się na stronie internetowej naszej Fundacji – www.fundacjawawel.pl. Z kolei naszym interesariuszom komunikujemy zasady współpracy z organizacjami i instytucjami społecznymi poprzez informacje przekazywane przez nasze Biuro Prasowe, a także poprzez stronę internetową Fundacji „Wawel z Rodziną”.

Nasza Spółka nie posiada sformalizowanej polityki społecznego zaangażowania, jednak w ramach usystematyzowania i sformalizowania realizowanej polityki w zakresie działalności charytatywnej, nasza Spółka powołała w czerwcu 2008 roku **Fundację „Wawel z Rodziną”**. Powołana Fundacja przejęła bezpośrednią aktywność spółki w tym obszarze. **Głównym celem Fundacji jest udzielanie pomocy społecznej i edukacyjnej, wspieranie polskich rodzin oraz osób i instytucji sprawujących opiekę zastępczą nad dziećmi**. Powyższe działania Fundacja realizuje poprzez:

- **program edukacyjny „Masz Szansę”**, którego celem jest wyrównywanie szans edukacyjnych, zwiększenie potencjału rozwojowego dzieci oraz pomoc w rozwijaniu ich pasji i talentów. W ramach programu finansowane są dodatkowe zajęcia dydaktyczne, a w samym 2017 r. programem objęte były dzieci z 7 szkół na terenie województwa małopolskiego, w tym m.in. szkoły podstawowej w Dobczycach, gdzie funkcjonują zakłady produkcyjne Spółki. Program jest realizowany nieprzerwanie od 2009 roku;
- **współpracę z domami dziecka na terenie całej Polski**, w tym m.in. tworzenie corocznych akcji okazjonalnych realizowanych z myślą o podopiecznych domów dziecka takich jak „Słodki Dzień dziecka” oraz „Zostań Pomocnikiem Św. Mikołaja” – dwa razy w roku Spółka wraz z Fundacją „Wawel z Rodziną” przekazuje słodczyce do domów dziecka: przed Dniem Dziecka oraz przed Świętami Bożego Narodzenia słodczyce trafiają

do ponad 430 placówek opiekuńczo-wychowawczych opieki całodobowej. Co roku od 2007 roku nieprzerwanie przekazywanych jest ponad 12 ton słodyczy. Nasi pracownicy w ramach wolontariatu osobiście dostarczają słodycze do domów dziecka, organizujemy także konkursy i warsztaty dla wychowanków domów dziecka;

- **wsparcie rodzin w trudnych sytuacjach życiowych i materialnych** poprzez m.in. dofinansowanie do posiłków szkolnych, wyjazdów na “zielone szkoły”, dojazdów do szkoły – beneficjenci wskazywani są przez placówki oświatowe, miejskie ośrodki pomocy społecznej;
- wspieranie wydarzeń o charakterze edukacyjnym, charytatywnym, artystycznym i sportowym w celu społeczno-emocjonalnego wsparcia dzieci, oraz osób najbardziej potrzebujących;
- współpraca ze świetlicami środowiskowymi, w ramach której dofinansowywane są posiłki i zajęcia edukacyjne;
- **współpracę z Towarzystwem Pomocy im. Św. Brata Alberta** – w ramach współpracy co miesiąc przekazywane są darowizny rzeczowe dla osób najbardziej potrzebujących;
- **organizowanie spotkań, prelekcji, wykładów** mających na celu wspieranie dzieci z domów dziecka, z rodzinnych domów dziecka, z rodzin zastępczych, z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej w zdobywaniu wykształcenia i osiągnięciu samodzielności;
- współpracę z lokalnymi instytucjami, stowarzyszeniami, fundacjami, placówkami oświatowymi, ośrodkami pomocy społecznej, wsparcie inicjatyw charytatywnych; w samym 2017 roku Fundacja wsparła 33 różne instytucje i wydarzenia, w tym m.in.:
 - ✓ Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy: przekazanie słodyczy dla kwestionujących wolontariuszy,
 - ✓ fundacje i stowarzyszenia: przekazanie darowizn rzeczowych, przeznaczonych na przygotowanie paczek dla dzieci chorych, niepełnosprawnych, pochodzących z ubogich rodzin, przeznaczonych na przygotowanie nagród dla dzieci biorących udział w organizowanych konkursach i zawodach,
 - ✓ KWP (Komendę Wojewódzką Policji) w Krakowie: przekazanie darowizn rzeczowych przeznaczonych na przygotowanie nagród dla dzieci podczas imprez plenerowych, o charakterze edukacyjnym organizowanych przez Wydział Prewencji i Wydział Ruchu Drogowego KWP w Krakowie,
 - ✓ placówki oświatowe na terenie Małopolski: przekazanie darowizn rzeczowych przeznaczonych na przygotowanie nagród w konkursach i paczek dla dzieci z okazji Dnia Dziecka, św. Mikołaja,
 - ✓ lokalne ośrodki pomocy społecznej, ośrodki MOPS: przekazanie darowizn rzeczowych, przeznaczonych na przygotowanie paczek dla podopiecznych,
 - ✓ inicjatywy charytatywne: wsparcie w formie rzeczowej akcji charytatywnej „Wigilia dla najuboższych i najbardziej potrzebujących” organizowanej w Krakowie; przekazane słodycze zostały przeznaczone na przygotowanie paczek dla najbardziej potrzebujących. Pracownicy Spółki w ramach wolontariatu pracowniczego brali udział w przygotowaniu i przekazywaniu paczek,
 - ✓ “Szlachetną Paczkę” – udział w akcji na zasadzie wolontariatu pracowniczego;

Wśród innych projektów realizowanych przez Spółkę i Fundację „Wawel z Rodziną” o charakterze społecznym są także:

- **współpraca ze szkołami ponadgimnazjalnymi**, mieszczącymi się w 5 najbliższych powiatach wobec zlokalizowanego w Dobczycach Zakładu Produkcyjnego (ze szczególnym uwzględnieniem Szkoły im. J. Tischnera w Dobczycach);
- **systematyczny rozwój współpracy ze szkołami wyższymi** w Krakowie: Uniwersytet Ekonomiczny, Uniwersytet Rolniczy, Akademia Górniczo-Hutnicza;
- **współpraca z środowiskiem studenckim** – m.in. Aiesec, ESN;
- **inne działania takie jak:** spotkania, prelekcje, wizyty zawodoznawcze, lekcje pokazowe w Zakładzie Produkcyjnym, organizację konkursów tematycznych na szczeblu powiatowym i międypowiatowym, pomoc w wyposażaniu pracowni lekcyjnych, przygotowywanie i przekazanie materiałów dydaktycznych (film), organizacja praktyk, promocja talentów – uczniów, laureatów konkursów i olimpiad, pomoc w organizacji lokalnych wydarzeń typu Mundial Zawodów.

Z myślą o dalszym aktywnym działaniu na rzecz społeczeństwa w 2016 roku Spółka uruchomiła Program „Z Miłości do Radości”, który jest programem społeczno-konsumenckim skupiającym przedstawicieli pięciu organizacji społecznych w jednej wspólnej inicjatywie. Program, wspierając renomowane organizacje charytatywne odpowiada na potrzeby związane z różnymi aspektami życia, m.in. zdrowiem, warunkami do nauki, wsparciem psychologicznym. Ideą programu jest uwrażliwienie konsumentów na problemy społeczne, z którymi na co dzień zmagają się organizacje biorące udział w programie.

W programie wzięły udział:

- Fundacja Ewy Błaszczuk „Akogo?”,
- Fundacja Anny Dymnej „Mimo Wszystko”,
- Fundacja Jaśka Meli „Poza Horyzonty”,
- Fundacja „Wawel z Rodziną”,
- Stowarzyszenie „Wiosna” z projektem „Akademia Przyszłości”.

W październiku 2017 r. została uruchomiona druga edycja programu pod nazwą „Serce Rośnie”, która będzie trwała do 31 grudnia 2018 r.

W pierwszej edycji programu do pięciu organizacji pożytku publicznego trafiło wsparcie (nagrody w programie konsumenckim) w wysokości **1 500 000 zł**. Szeroki zasięg komunikacji pierwszej edycji programu w mediach oraz w punktach sprzedaży pozwolił na dotarcie z informacją o programie i biorących w niej udział organizacjach pożytku publicznego do bardzo dużej liczby odbiorców, pokazując jak ważna jest ich rola w budowaniu wsparcia społecznego oraz jak w prosty sposób można pomóc osobom potrzebującym, wzmacniając także wizerunek organizacji partnerskich i budując świadomość realizowanych przez nie celów społecznych. Dodatkowo Spółka ceni sobie rozwój współpracy z podmiotami społecznymi biorącymi udział w akcji.

Trwająca druga edycja programu otrzyma w 2018 roku dodatkowe wsparcie komunikacyjne, które ma na celu przekonywać i uczyć mieszkańców naszego kraju, że czynienie dobra może być proste i przyjemne – zgodnie z misją marki „Czujesz się dobrze, czynisz dobrze”. Opisywany program jest dla naszej Spółki długofalowym priorytetem w zakresie działań na rzecz społeczeństwa.

Efektami społecznymi jakie osiągamy z tytułu prowadzonej przez nas działalności prospołecznej są dobre relacje ze społecznościami lokalnymi, zatrudnianie dobrych pracowników oraz polepszanie wizerunku naszej firmy. Pozwala to na nawiązywanie współpracy z bardzo dobrymi dostawcami i innymi partnerami biznesowymi Spółki. W konsekwencji przekłada się to również na lepszą jakość naszych produktów i usług, zadowolenie konsumentów oraz budowanie lojalności naszych klientów.

W 2017 r. wartość rynkowa przekazanych przez nas pozostałych darowizn rzeczowych i finansowych wyniosła **858 649 zł**.

Zatem łącznie w 2017 r. przeznaczyliśmy na cele charytatywne, tj. nagrody w programie konsumenckim oraz inne darowizny rzeczowe i finansowe, środki o wartości rynkowej **2 358 649 zł**.

Wartość środków przekazanych na cele społeczne w 2017 r.	2 358 649 zł
--	--------------

W ramach działalności Spółki realizowany jest również program wolontariatu, w którym w 2017 r. wzięło udział **85** pracowników – wolontariuszy z łączną liczbą **700** przepracowanych godzin.

S.10. PRZECIWDZIAŁANIE KORUPCJI

Polityka przeciwdziałania korupcji i łapownictwu

Nie tolerujemy żadnych przejawów korupcji czy łapownictwa.

Nasza Spółka nie posiadała polityki antykorupcyjnej do końca 2017 r., jednak przyjęliśmy politykę przeciwdziałania korupcji i łapownictwu w 2018 r. w celu uregulowania i wskazania zasad i pożądanych zachowań. Brak wcześniejszego wdrożenia polityki antykorupcyjnej spowodowany był brakiem przypadków naruszeń i podejrzeń występowania korupcji lub łapownictwa w Spółce. Jednak z uwagi na to, że chcemy aktywnie przeciwdziałać występowaniu w naszej Spółce korupcji i łapownictwa, postanowiliśmy przyjąć wskazaną politykę. Naszym celem jest wzrost zaufania do naszej Spółki, świadczonych przez nas usług i produktów przez klientów, doradców i innych partnerów biznesowych Spółki.

Nie tolerujemy ani nie akceptujemy dopuszczania się korupcji i łapownictwa (zarówno czynnego, jak i biernego), jak i zatajenia wiedzy o tego typu działaniach. Promujemy uczciwe i sprawiedliwe postępowanie we wszystkich obszarach prowadzonej przez nas działalności, dbając jednocześnie o równe traktowanie wszystkich podmiotów, z którymi współpracujemy, jak również dbając o równość wszystkich podmiotów działających na tym samym rynku. W związku z tym dokładamy wszelkich starań, aby nasi pracownicy, współpracownicy, a także podmioty trzecie nie brały udziału w działaniach innych osób, które mogą mieć znamiona korupcji lub łapownictwa. Jednocześnie, nasi pracownicy zobowiązani są do ujawnienia swoim bezpośrednim przełożonym lub Dyrektorowi ds. Operacyjnych wszelkich konfliktów interesów, jak również do podejmowania działań

mających na celu wyeliminowanie wszelkich konfliktów interesów przed przystąpieniem do danej sprawy. Ujawnieniu podlegają wszelkie konflikty interesów, niezależnie od tego, czy zdaniem pracownika nie mają one istotnego znaczenia. Konflikt interesów ma miejsce, gdy pracownik posiada powiązania, które mogą mieć faktyczny wpływ lub być postrzegane jako wywierające wpływ na decyzje lub działania, które nie służą interesom Spółki. W przypadku wątpliwości, czy w danej sytuacji występuje konflikt interesów, nasi pracownicy są zobowiązani do zasięgnięcia opinii swojego bezpośredniego przełożonego. W celu minimalizacji ryzyka wystąpienia korupcji lub łapownictwa, w szczególności udzielamy porad i informacji, w sytuacji, w której pracownik poweźmie wątpliwość, czy dane zachowanie jest działaniem zabronionym w rozumieniu niniejszej Polityki.

Procedura zakłada zgłoszenie wystąpienia nadużycia do bezpośredniego przełożonego lub Dyrektora ds. Operacyjnych. W przypadku podejrzenia wystąpienia nadużycia, konieczne jest podjęcie działań umożliwiających ustalenie, czy doszło do działań zabronionych, a następnie przeprowadzane jest postępowanie wyjaśniające celem dokonania prawidłowej kwalifikacji danego zdarzenia. Osoby naruszające postanowienia wprowadzonej przez nas polityki antykorupcyjnej mogą ponosić odpowiedzialność karną, przewidzianą zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, jak również odpowiedzialność dyscyplinarną wynikającą z przepisów kodeksu pracy oraz regulaminu pracy naszej Spółki.

Odniesienie do zakazu korupcji i łapownictwa znajduje się również w naszym **Kodeksie Etyki**.

W 2017 r. w Spółce nie zgłoszono żadnych przypadków zachowań noszących znamiona korupcji ani nie potwierdzono przypadków korupcji.

S.11. BEZPIECZEŃSTWO PRODUKTÓW I KONSUMENTÓW

Polityka zapewnienia zgodności produktów i usług z obowiązującymi normami oraz gwarantowania bezpieczeństwa klientów

Zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego wytwarzanych produktów jest dla nas kluczowe. Dbamy o bezpieczeństwo naszych konsumentów poprzez przyjęcie polityki zapewnienia zgodności produktów i usług z obowiązującymi normami oraz gwarantowania bezpieczeństwa klientów. Zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego naszych produktów realizowane jest poprzez zakupy od kwalifikowanych dostawców, kontrolę laboratoryjną jakości: dostaw surowców i opakowań, półproduktów, wyrobów gotowych, skuteczną profilaktykę przeciwko szkodnikom, systematyczne eliminowanie odpadów z obszaru produkcji i terenu zakładu, utrzymanie higieny produkcji. Zakład produkcyjny w Dobczycach uzyskał niezbędne pozwolenia na prowadzenie działalności produkcyjnej wymagane prawem ochrony środowiska. Plan zakładu obrazuje wejścia, drogi komunikacyjne, procesy produkcyjne, drogi usuwania odpadów, drogi przemieszczania odpadów użytkowych. Układ zakładu eliminuje zanieczyszczenia krzyżowe. W przypadku wystąpienia ewentualnego zagrożenia w wyrobach produkowanych w naszej Spółce, mogącego niekorzystnie wpłynąć na zdrowie konsumentów, uruchomione zostanie postępowanie zgodne z zatwierdzoną i rozpowszechnioną instrukcją „Zarządzanie incydentami i wycofywanie wyrobów z rynku”.

Celem wprowadzonego przez nas systemu bezpieczeństwa żywności HACCP, który identyfikuje, oszacowuje i kontroluje wszystkie zagrożenia bezpieczeństwa żywności, jest określenie metod, środków zaradczych oraz przebiegu działań, które są prowadzone w Spółce w celu opanowania zagrożeń i produkcji wyrobów bezpiecznych zdrowotnie, a w efekcie **zapewnienie zgodności produktów i usług z obowiązującymi normami oraz zagwarantowanie bezpieczeństwa naszych konsumentów**. Procedura ma zastosowanie zarówno w obszarze wewnętrznym jak i zewnętrznym Spółki, a nasi pracownicy są odpowiedzialni za przestrzeganie zasad systemu HACCP.

Nasza polityka odnosi się do kwestii bezpieczeństwa wytwarzanych produktów na każdym etapie ich tworzenia, od momentu pozyskania surowców od dostawców do momentu spożywania produktów przez konsumentów.

Następujące mechanizmy przyjęte w systemie HACCP pomagają nam ograniczyć zagrożenia związane z zapewnieniem bezpieczeństwa naszym produktom i konsumentom:

Struktura organizacyjna	Zakresy działania poszczególnych komórek organizacyjnych precyzuje Regulamin organizacyjny wraz ze schematem organizacyjnym nadzorowany przez Biuro Spółki.
Komunikacja wewnętrzna	Zarząd zapewnia właściwą komunikację wewnętrzną w firmie poprzez wydawanie zarządzeń wewnętrznych, poleceń, regulaminów, funkcjonowanie sieci komputerowej, w tym elektronicznej poczty wewnętrznej, umieszczanie pisemnych informacji na wewnętrznych tablicach ogłoszeń i monitorach, szkolenia i spotkania tematyczne.
Przegląd zarządzania	Pełnomocnik Zarządu ds. Systemu Jakości organizuje minimum raz w roku przegląd systemu zarządzania jakością wykonywany przez kierownictwo. W wyniku przeglądów podejmowane są decyzje dotyczące dalszego rozwoju systemu zarządzania jakością i jego kierunku.
Nadzorowanie dokumentacji	Nadzór nad dokumentacją obejmuje procesy opracowywania, dystrybucji, oznaczania, uaktualniania, wycofywania i archiwizacji dokumentacji. Dokumentacja HACCP jest dostępna w wersji elektronicznej lub papierowej.
Utrzymywanie zapisów	Dane elektroniczne tworzone są w sieci komputerowej. W naszej Spółce istnieją mechanizmy zabezpieczania danych na serwerach oraz okresowo bazy danych archiwizowane są na taśmach streamera.
Audyty	Audyty wewnętrzne i zewnętrzne realizowane są przez wyznaczonych, wykwalifikowanych wewnętrznych audytorów, na podstawie harmonogramu opracowanego na dany rok kalendarzowy.
Plan HACCP	W naszej procedurze opisaliśmy cały przebieg przygotowania planu HACCP, czyli dokumentu przygotowanego zgodnie z zasadami HACCP dla zapewnienia kontroli zagrożeń istotnych dla bezpieczeństwa żywności w rozpatrywanym segmencie łańcucha żywnościowego. Weryfikacja HACCP odbywa się m.in. poprzez audyty wewnętrzne, zewnętrzne czy weryfikację dokumentacji i procedur kontrolnych.
Infrastruktura zakładów	Budynek zakładów, wyposażenie i instalacje zostały zlokalizowane i skonstruowane w sposób zgodny z wymaganiami prawa budowlanego, prawa ochrony środowiska, przepisów BHP oraz wymaganiami sanitarnymi.
Maszyny i urządzenia	Nasi pracownicy zapewniają odpowiedni stan techniczny urządzeń technologicznych, energetycznych i wentylacyjno-klimatyzacyjnych poprzez dokonywanie

	profilaktycznych przeglądów, naprawy w przypadku awarii urządzeń lub bieżące prace regulacyjno-konserwacyjne.
Aparatura kontrolno-pomiarowa	W zakresie urządzeń kontrolno-pomiarowych monitorujących parametry istotne technologicznie prowadzona jest ewidencja sprzętu kontrolno-pomiarowego oraz inne procedury opisane w Systemie Bezpieczeństwa Żywności HACCP.
Zarządzanie zasobami ludzkimi	Zatrudnieni pracownicy posiadają zaświadczenia lekarskie o przydatności do pracy na zajmowanym stanowisku oraz zaświadczenia do celów sanitarno-epidemiologicznych. Stan zdrowia personelu podlega stałej weryfikacji przez bezpośrednich przełożonych. Wszyscy nowo zatrudnieni pracownicy są szkoleni z zakresu BHP, procedur higienicznych, podstawowych wewnętrznych uregulowań w firmie. W trakcie zatrudnienia pracownicy poddawani są dodatkowym szkoleniom.
Szkolenia personelu	Przeprowadzamy szkolenia dla naszych pracowników z zakresu systemu zarządzania jakością, BHP czy przepisów przeciwpożarowych.
Zarządzanie dostawcami i usługodawcami	Dostawcy surowców i opakowań są raz w roku poddawani ocenie. Dostawcy spełniający wymagania naszej Spółki są wciągani na Listę Kwalifikowanych Dostawców. Zakupy realizowane są od dostawców z ww. Listy lub na podstawie wyboru najlepszej oferty spośród minimum 3 ofert.
Zarządzanie podwykonawcami	Zdolność podwykonawcy do spełnienia wymagań naszej Spółki oceniana jest na etapie podpisywania umowy, a następnie weryfikowana jest w czasie okresowych audytów podwykonawcy. Każda partia wyrobu dostarczona od podwykonawcy poddawana jest kontroli i badaniom w naszym Laboratorium.
Specyfikacje	Wymagania dla dostaw surowców, opakowań, dodatków, wyrobów powtórnie przetwarzanych zostały zawarte w specyfikacjach jakościowych. Specyfikacje stanowią podstawę dla kontroli i badań laboratoryjnych dostaw. Specyfikacje są przekazywane dostawcom przy pierwszym zamówieniu.
Realizacja produkcji	Realizacja produkcji jest dokonywana na podstawie rozpowszechnianej i nadzorowanej dokumentacji technologicznej. Produkcja realizowana jest w oparciu o Harmonogram produkcji opracowywany na podstawie planu produkcji. Szczegółowe zasady są opisane w naszym Systemie Bezpieczeństwa Żywności HACCP.
Kontrola i badania	Kontrola i badania obejmuje kontrolę wstępną dostaw, kontrolę laboratoryjną surowców, opakowań, półfabrykatów, wyrobów gotowych wyrobów zgodnie z planami kontroli i badań obejmującymi wymagania prawne, kontrolę dostaw materiałów technicznych i eksploatacyjnych dokonywaną przez składającego zapotrzebowanie na dany materiał oraz kontrolę i badania w trakcie procesu produkcyjnego.
Higiena produkcji	Nasi pracownicy pracujący przy produkcji są zobowiązani do stosowania się do wielu zasad dotyczących higieny produkcji wskazanych w Systemie Bezpieczeństwa Żywności HACCP.
Higiena personelu	Pracownicy oraz inne osoby znajdujące się w na terenie zakładu są obowiązani stosować się do zasad higieny, które zostały szczegółowo opisane w naszym Systemie Bezpieczeństwa Żywności HACCP.
Woda	Woda zimna stosowana do produkcji i do celów socjalnych jest przeznaczona do spożycia przez ludzi. Jakość mikrobiologiczna i fizykochemiczna wody jest weryfikowana z częstotliwością wyznaczoną przez Inspekcję Sanitarną.
Odpady	Odpady w firmie gromadzi się z zachowaniem higieny oraz przepisów prawa ochrony środowiska.

Szkodniki	Zabezpieczenie zakładu przed szkodnikami prowadzi specjalistyczna firma, prowadzimy również profilaktykę i monitoring w tym zakresie.
Polityka alergenowa	Aktualnie wyodrębniono 14 alergennych produktów. Nasze zarządzanie alergenami polega m.in. na odpowiednim oznakowaniu produktów.
Organizmy modyfikowane genetyczne (GMO)	Surowce stosowane w naszej Spółce są wolne od substancji modyfikowanych genetycznie. Posiadamy listę surowców i dokumenty potwierdzające, że surowce są wolne od GMO.
Magazynowanie, wysyłka i transport	Magazynowanie surowców, opakowań, wyrobów gotowych odbywa się z zachowaniem zasady FIFO z udziałem regałów wysokiego składowania oraz pomieszczeń klimatyzowanych. Transport wyrobów dokonywany jest w czystych komorach załadowniczych samochodów w warunkach odpowiednich dla przewożonego ładunku. Środki transportu nie spełniające wymagań szczegółowych Spółki są odsyłane. Wysyłka wyrobów, ze stanu magazynowego do klienta odbywa się na podstawie zamówień przesyłanych pisemnie lub drogą elektroniczną.
Wyroby niezgodne	Wyroby nie spełniające wymagań są nadzorowane, w celu zapewnienia, że nie zostaną one użyte w sposób niezamierzony oraz podjęcia najbardziej korzystnej decyzji dotyczącej ich wykorzystania.
Reklamacje	Każda reklamacja klienta jest udokumentowana i poddana analizie. Decyzję w sprawie załatwienia reklamacji podejmuje uprawniona osoba. Do każdego klienta zgłaszającego reklamację jakościową wysyłana jest pisemna odpowiedź.
Zarządzanie incydentami, wycofywanie z rynku, identyfikowalność	Zarządzanie incydentami dotyczy ewentualnego wystąpienia na terenie Spółki lub wykrycie w produkcie czynnika wywołującego sytuację kryzysową np.: umyślne lub nieumyślne zanieczyszczenie produktu, pożar, powódź, tapnięcia, błąd marketingowy, niewłaściwa jakość zdrowotna wyrobu, atak medialny mający na celu zniszczenie wizerunku produktu lub firmy.
Ochrona zakładu, ochrona żywności	W celu ochrony mienia oraz ochrony żywności wprowadzono system identyfikacji z określeniem uprawnień do określonych stref zakładu. W firmie obowiązuje system rejestracji osób odwiedzających.

Wszystkie procedury związane ze wskazanymi wyżej aspektami bezpieczeństwa produktów i naszych konsumentów są szczegółowo opisane w naszym Systemie Bezpieczeństwa Żywności HACCP, zostały wprowadzone w życie i są skutecznie stosowane. **Dzięki temu nasze produkty są bezpieczne, a konsumenci mogą je spożywać bez obaw.** Oprócz tego posiadamy wiele bardzo szczegółowych procedur opisujących sposoby dbania o bezpieczeństwo naszych produktów na każdym etapie jego produkcji. Wszystko w trosce o bezpieczeństwo naszych konsumentów.

Stworzenie wskazanej procedury było dla nas niezmiennie istotne z uwagi na ryzyka wiążące się z brakiem wdrożenia polityki dotyczącej bezpieczeństwa produktów, takie jak nałożenie kar za nieprzestrzeganie przepisów prawa w zakresie bezpieczeństwa produktów czy narażenie naszych klientów na utratę zdrowia.

Pozostałe dokumenty odnoszące się do bezpieczeństwa produktów i konsumentów

Innymi dokumentami Spółki opisującymi naszą politykę w zakresie bezpieczeństwa naszych produktów i konsumentów są m.in. księga jakości, instrukcja postępowania z odpadami, procedura postępowania w wyrobami gotowymi oraz szereg innych dokumentów Spółki, które regulują w sposób szczegółowy bezpieczeństwo produktów oraz naszą współpracę z dostawcami.

Wprowadziliśmy również **Politykę Jakości**, w której zawarto podstawowe cele Spółki w zakresie jakości naszych produktów i usług jakimi są:

- spełnianie oczekiwań klientów poprzez dostarczanie wyrobów o wysokiej jakości, zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego produktów, zapewnienie dostępności wyrobów na rynku, dostosowywanie się do zmian w preferencjach naszych klientów;
- umacnianie pozycji naszej Spółki i zwiększanie udziału na rynku krajowym i międzynarodowym;
- doskonalenie wewnętrznej organizacji, weryfikacja systemów zarządzania jakością, podnoszenie kwalifikacji pracowników w celu zwiększenia efektywności działania firmy;
- przestrzeganie przepisów prawa żywnościowego, prawa ochrony środowiska, bezpieczeństwa i higieny pracy.

Stosujemy się również do wszelkich przepisów prawa i standardów takich jak Kodeks żywnościowy, BRC 6 – Globalny standard dotyczący bezpieczeństwa żywności, IFS 6 Food, Standard do audytowania jakości oraz bezpieczeństwa produktów spożywczych czy aktualne przepisy prawa żywnościowego.

Dla naszej Spółki jakość wytwarzanych produktów i świadczonych przez nas usług jest priorytetem. **Dlatego w 2017 roku nie zarejestrowano przypadków naruszenia procedur dotyczących bezpieczeństwa produktów i usług oferowanych klientom.** W 2017 nie prowadzono w Spółce również żadnego postępowania administracyjnego ani nie zostały na nią nałożone kary finansowe za niezgodność z prawem i regulacjami w kwestiach związanych z bezpieczeństwem klientów. Oznacza to, że nasze produkty są tworzone zgodnie z naszą polityką i spełniają jej wymagania, a w efekcie są bezpieczne dla naszych konsumentów.

S.12. KOMUNIKACJA MARKETINGOWA

Dbamy o jakość i etykę komunikacji marketingowej, dlatego działamy zgodnie z Kodeksem Etyki Reklamy. Wybieramy podwykonawców oraz partnerów, którzy również przestrzegają tej regulacji. Wawel S.A. należy do Stowarzyszenia Polskich Producentów Wyrobów Czekoladowych i Cukierniczych POLBISCO, które jest członkiem Rady Reklamy. W naszym Kodeksie Etyki zawarte zostały określone uregulowania dotyczące komunikacji zewnętrznej, przede wszystkim obowiązku przekazywania mediom jedynie rzetelnych i sprawdzonych informacji na temat naszej Spółki.

Komunikacja marketingowa jest tworzona z poszanowaniem obowiązującego prawa. Rada Ekspertów powołana w ramach projektu Dobre Składniki pomaga nam w uzyskiwaniu transparentności komunikacji w zakresie składu wyrobów, edukacji otoczenia na temat właściwych wyborów konsumenckich i jakości produktów spożywczych oraz ich komponentów dostępnych na rynku. W zakresie treści umieszczanych na etykietach

produktów współpracujemy z Centrum Prawa Żywnościowego A. Szymecka-Wesołowska D. Szostek sp.j.

W 2017 r. Wawel S.A. nie odnotował przypadków niezgodności z regulacjami i dobrowolnymi kodeksami komunikacji marketingowej (w tym reklamy, promocji, sponsoringu).

Liczba przypadków niezgodności z regulacjami i dobrowolnymi kodeksami dotyczącymi komunikacji marketingowej	0
Postępowania administracyjne dotyczące niezgodności w zakresie komunikacji marketingowej	0

S.13. OCHRONA PRYWATNOŚCI

Spółka posiada Politykę Prywatności i procedury ochrony danych osobowych. Stosowane rozwiązania zakładają fizyczną ochronę rejestrów papierowych, podwyższoną ochronę dostępu do zasobów przetwarzanych elektronicznie oraz powierzenie przetwarzania gromadzonych danych osobowych wyspecjalizowanym podmiotom zewnętrznym.

W 2017 r. Wawel S.A. nie odnotował przypadków niezgodności z przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych.

Liczba zdarzeń dotyczących wycieku lub nieuprawnionego wykorzystania danych osobowych	0
Postępowania administracyjne dotyczące ochrony danych osobowych	0

S.14. OZNAKOWANIE PRODUKTÓW

W Wawel S.A. funkcjonuje procedura „Projektowanie wyrobów”. W jej ramach, Kierownik Działu Technologicznego jest m.in. odpowiedzialny za opracowanie wytycznych do oznakowania produktów (tzw. „tekstów”) i przekazanie do Działu Marketingu. Wytyczne te są opracowywane przez Specjalistów Technologów na podstawie dokumentów technologicznych, tj. norm zużycia surowców i opakowań, specyfikacji surowców i opakowań, a także na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów prawa żywnościowego. Teksty z wymaganiami techniczno-technologicznymi oraz prawnymi są przesyłane e-mailem do Managera Projektu w Dziale Marketingu. Osoba ta jest odpowiedzialna za zlecenie wykonania projektu firmie zewnętrznej (agencji lub studiu graficznemu), koordynację prac projektowych oraz jakość końcową projektu opakowania dla konkretnego produktu. W następnej kolejności, wykonany przez studio graficzne projekt opakowania z naniesioną grafiką i tekstami jest zwrótnie dostarczany Managerowi Projektu, w celu jego akceptacji pod względem graficznym oraz do Specjalisty Technologa, celem akceptacji pod względem technicznym i formalno-prawnym.

Kluczowymi aktami prawnymi w zakresie prawa żywnościowego, które stanowią podstawę opracowania wytycznych do oznakowania produktów są:

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1333/2008 w sprawie dodatków do żywności;
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylenia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektywy Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004;
- Dyrektywa 2000/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady odnosząca się do wyrobów kakaowych i czekoladowych przeznaczonych do spożycia przez ludzi;
- Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych;
- Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia;
- Ustawa z dnia 7 maja 2009 r. o towarach paczkowanych;
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju wsi z dnia 4 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej wyrobów kakaowych i czekoladowych;
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych.

Podstawowe informacje obowiązkowe, które Wawel S.A. zamieszcza na etykietach swoich produktów to:

- nazwa danego produktu;
- wykaz składników;
- składniki alergenne z obowiązkowym ich wyróżnieniem w wykazie;
- ilość określonych składników (w przypadku umieszczenia w nazwie danego składnika Wawel S.A. podaje jego zawartość procentową w wyrobie);
- ilość netto całego produktu;
- określenie warunków przechowywania;
- data minimalnej trwałości produktu;
- nazwa i adres producenta;
- informacje o wartości odżywczej produktu.

W zależności od rodzaju środka spożywczego / produktu, powyższa lista może być rozszerzona o inne obowiązkowe elementy.

W 2017 r. prowadzono dwa postępowania administracyjne związane z oznakowaniem produktów, z których jedno zakończyło się decyzją prawomocną. Sytuacje te, wobec skali obrotów oraz wielkości produkcji i liczby asortymentów Spółki, stanowią przypadki marginalne.

Postępowania administracyjne dotyczące oznakowania produktów	2
Wartość finansowa kar związanych z niewłaściwym oznakowaniem produktu:	

prawomocne [tys.zł]	10
nieprawomocne [tys.zł]	10

S. 15. POZOSTAŁE KWESTIE SPOŁECZNE I RYNKOWE

Spółka buduje trwałe i długoterminowe relacje z dostawcami oraz rzetelnie reguluje swoje zobowiązania względem nich. Wobec Wawel S.A. nie toczyły się w 2017 r. żadne postępowania administracyjne za zachowania antykonkurencyjne i antyrynkowe, ponieważ żadne tego typu zdarzenia nie miały miejsca.

Podpisy wszystkich członków Zarządu:

Data	Imię i Nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
2018-03-16	Dariusz Orłowski	Prezes Zarządu	
2018-03-16	Wojciech Winkel	Członek Zarządu	